

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușeanu nr. 28, Chișinău MD 2004, Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin. (1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

12-57

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	<i>442</i>	
" <i>31</i> "	<i>03</i>	<i>2021</i>

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume: **ȚÎCU** 2. Prenume: **OCTAVIAN**
3. Funcția: **Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**
4. Adresa: **MD – 2009, str. Pan Halippa, nr. 3, ap. 12, mun. Chișinău**
5. Tel. **+373 68 098 894**
6. Numele și prenumele reprezentantului* ---
7. Ocupația reprezentantului ---
8. Adresa reprezentantului ---
9. Tel. --- 10. Fax --- 11.---

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect controlul constituționalității Partidul Politic „ȘOR” înregistrat cu nr. 21 la 26 februarie 1999.

Susținem că Partidul Politic „ȘOR” militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței, a integrității teritoriale a Republicii Moldova fapt care contravine art. 41 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova.

A). Prevederi aplicabile ale Constituției Republicii Moldova (M. Of. nr. 1/1, 1994):

Preambul

„[...] CONSIDERÂND statul de drept, pacea civică, democrația, **demnitatea omului, drepturile și libertățile lui**, libera dezvoltare a personalității umane, **dreptatea și pluralismul politic** valori supreme [...]”

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este **un stat de drept**, democratic, în care **demnitatea omului, drepturile și libertățile lui**, libera dezvoltare a personalității umane, **dreptatea și pluralismul politic** reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.”

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 32

Libertatea opiniei și a exprimării

„(1) Oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

(2) Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

(3) Sunt interzise și pedepsite prin lege contestarea și defăimarea statului și a poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și alte manifestări ce atentează la regimul constituțional.”

Articolul 41

Libertatea partidelor și a altor organizații social-politice

„(1) Cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri.

(2) Partidele și alte organizații social-politice sunt egale în fața legii.

(3) Statul asigură respectarea drepturilor și intereselor legitime ale partidelor și ale altor organizații social-politice.

(4) Partidele și alte organizații social-politice care, prin scopurile ori prin activitatea lor, **militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței, a integrității teritoriale a Republicii Moldova sunt neconstituționale.** [...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

B). Prevederi aplicabile ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (*încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997*):

Articolul 10

Libertatea de exprimare

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi **supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege**, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

Articolul 11

Libertatea de întrunire și de asociere

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor **restrângeri** decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protejarea sănătății sau a moralei ori pentru protecția drepturilor și libertăților altora. Prezentul articol nu interzice

ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.”

III – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

13. Partidul Politic „Șor” a fost constituit în baza Mișcării social-politice „Ravnopravie”, formațiune înființată la 13 iunie 1998. La Congresul VII din 25 septembrie 2016 partidul și-a schimbat denumirea în Partidul Politic „Șor”, decizia fiind adoptată după ce în iunie 2015 omul de afaceri Ilan Șor a fost ales în calitate de primar al orașului Orhei din partea Mișcării „Ravnopravie”.

În activitatea sa, partidul a admis o serie de încălcări a legislației prin coruperea alegătorilor, implicarea persoanelor străine în campania electorală, finanțare ilegală și alte asemenea acțiuni care sunt contrare pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței, a integrității teritoriale a Republicii Moldova.

A). Aspecte generale privind declararea unui partid politic ca fiind neconstituțional

Potrivit art. 41 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, partidele și alte organizații social-politice care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței, a integrității teritoriale a Republicii Moldova sunt neconstituționale.

Conform art. 135 alin. (1) lit. h) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională hotărăște asupra chestiunilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid.

Potrivit art. 3 alin. (1) din Legea nr. 294 din 21.12.2007 privind partidele politice, sunt interzise partidele politice care, prin statutul, programul și/sau activitatea lor, militează împotriva suveranității, integrității teritoriale a țării, valorilor democratice și ordinii de drept a Republicii Moldova, utilizează, pentru realizarea scopurilor lor, mijloace ilegale sau violente, incompatibile cu principiile fundamentale ale democrației.

În conformitate cu art. 22 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 294 din 21.12.2007 privind partidele politice, partidul politic își încetează activitatea prin declarare a neconstituționalității partidului prin hotărâre a Curții Constituționale.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că (...) *un partid politic poate face campanie în favoarea schimbării legislației sau a structurilor legale ori constituționale ale statului, cu două condiții:*

1) mijloacele folosite în acest scop trebuie să fie total legale și democratice;

2) schimbarea propusă trebuie să fie ea însăși compatibilă cu principiile democratice fundamentale. De unde decurge, obligatoriu, că un partid politic ai cărui responsabili incită la violență sau propun un proiect care nu respectă una ori mai multe reguli ale democrației sau care vizează distrugerea acesteia, ca și ignorarea drepturilor și libertăților pe care aceasta le recunoaște nu se poate prevala de protecția Convenției împotriva sancțiunilor aplicate pentru aceste motive (a se vedea Cauza Yazar și alții împotriva Turciei, cererile 22.723/1993 și 22.725/1993, paragraful 49, CEDO 2002-II, și Cauza Refah Partisi [(Partidul prosperității) și alții împotriva Turciei (GC), cererile 41.340/1998, paragraful 98)].

Totodată, Curtea amintește că, pentru a determina dacă refuzul înregistrării unui partid politic răspunde unei „nevoi sociale imperioase”, aceasta trebuie să stabilească în principal:

(i) dacă există indicii în măsură să dovedească faptul că **riscul de atingere adusă democrației este suficient și rezonabil de apropiat;**

(ii) **dacă actele și discursul conducătorilor luate în considerare în cauză sunt imputabile partidului respectiv;**

(iii) dacă actele și discursurile imputabile partidului politic **constituie un ansamblu care redă imaginea clară a unui model de societate conceput și propovăduit de partid și care ar veni în contradicție cu conceptul de „societate democratică”**. Ea va lua, de asemenea, în considerare, în examenul global privind aceste puncte, evoluția istorică în care se situează refuzul înregistrării partidului politic respectiv (a se vedea cauza Refah Partisi [(Partidul prosperității) și alții împotriva Turciei (GC), cererile 41.340/1998, paragraful 104).

În Liniile directoare privind interzicerea și dizolvarea partidelor politice și măsurile analogice (Veneția, 10-11 decembrie 1999, CDLINF(2000)1, Capitolul II, §§ 1-2), Comisia de la Veneția a remarcat că statele trebuie să recunoască dreptul oamenilor la libera asociere în partide politice. Acest drept include libertatea de a avea opinii politice, de a primi și de a transmite informații fără ingerințe din partea autorităților publice și indiferent de frontiere. Cerința înregistrării partidelor politice nu este considerată, în sine, că ar încălca acest drept. Orice limitare a exercițiului drepturilor fundamentale ale omului menționate supra realizate prin **activitatea partidelor politice trebuie să corespundă dispozițiilor relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului și ale altor tratate internaționale, inclusiv în cazurile excepționale.**

În opinia Curții de la Strasbourg, limitările libertății de asociere impun o interpretare restrictivă atât în privința enumerării lor, cât și a determinării domeniului de aplicare. Totodată, Curtea a statuat că *statele au un drept de control asupra conformității scopului și activității*

unei asociații cu regulile stabilite prin legislația națională, dar ele trebuie să-l utilizeze în așa fel, încât să corespundă obligațiilor asumate prin Convenție. Limitele libertății de asociere, prevăzute de art. 11, impun o interpretare restrictivă, deoarece numai rațiuni convingătoare și imperative pot justifica o eventuală restrângere a exercițiului ei (a se vedea cauza Sidiripoulos și alții împotriva Greciei, § 40).

Astfel, un partid politic ai cărui responsabili incită la violență sau propun un proiect care nu **respectă una ori mai multe reguli ale democrației** sau care vizează distrugerea acesteia, ca și **ignorarea drepturilor și libertăților pe care aceasta le recunoaște**, nu se poate prevala de protecția Convenției împotriva sancțiunilor aplicate pentru aceste motive (a se vedea Cauza Yazar și alții împotriva Turciei, cererile 22.723/1993 și 22.725/1993, paragraful 49).

Astfel, libertatea de asociere nu este absolută, art. 11 § 2 din Convenție permite statelor să intervină pentru protejarea instituțiilor de drept și a drepturilor și libertăților altora, dacă sunt amenințate prin activitățile sau intențiile unei asociații cu caracter politic.

B). Circumstanțe de fapt și de drept privind încălcarea art. 41 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova de către Partidul Politic „Șor”

a) încălcarea sistematică a legislației electorale a Republicii Moldova de către Partidul Politic „Șor”

1). Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2016, a fost admisă cererea Comisiei Electorale Centrale și anulată hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.303 din 26 septembrie 2016 „Cu privire la înregistrarea Innei Popenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Mișcarea Social-politică „Ravnopravie”, (în prezent Partid Politic „ȘOR”) a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorierul)”, cu modificările ulterioare. Totodată, a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată, contestația depusă de Popenco Inna privind anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale din 20 octombrie 2016 nr. 465 prin care s-a solicitat anularea înregistrării Innei Popenco în calitate de concurent electoral la alegerile prezidențiale.

Instanța a reținut că (...) *concurentul electoral Inna Popenco, în cadrul campaniei electorale a utilizat mijloace bănești nedeclarate, fapt confirmat de însăși reprezentantul contestatarului Inna Popenco prin prezentarea copiei ordinului de plată nr.2673 din 20 octombrie 2016, potrivit căruia furnizorul cardurilor de membru este SC „Melitax Grup” SRL, acestea fiind achitate de Societatea cu Răspundere Limitată „Magazine sociale” în cuantum de 25044,60 lei, sumă care nu a fost inclusă în raportul financiar.*

Hotărârea instanței de apel a fost atacată cu recurs. Prin decizia¹ nr. 3ra-1705/16 din 22 octombrie 2016 Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a reținut că (...) *prin participarea concurentului electoral Inna Popenco la distribuirea cardurilor speciale de reducere la procurarea bunurilor și produselor alimentare mai ieftine și de calitate în rețeaua de magazine sociale, au fost încălcate și prevederile art. 38 alin.(5) Cod electoral, care expres indică că concurenților electorali li se interzice să ofere alegătorilor bani, să le distribuie fără plată bunuri materiale, inclusiv din ajutoare umanitare sau din alte acțiuni de binefacere. Instanța de recurs a mai menționat că (...) concurentul electoral la alegerile prezidențiale, Inna Popenco, în ziua de 18 octombrie 2016, ce constituie și perioada campaniei electorale, a participat personal la distribuirea cardurilor speciale de reducere la procurarea bunurilor și produselor alimentare mai ieftine și de calitate în rețeaua de magazine sociale, în acțiunile căreia se întrevăd elemente directe și indirecte de corupere a alegătorilor, inclusiv din surse nedeclarate. În susținerea opiniei date vin și probele foto și video anexate la materialele cauzei din care se vede că anume Inna Popenco era persoana prezentă la evenimentul organizat din data de 18 octombrie 2016 și care personal a participat la împărțirea cardurilor, fapt care în plus indica asupra netemeinicii alegațiilor recurentului precum că evenimentul din 18 octombrie 2016, nu a fost organizat de către concurentul electoral Inna Popenco și că acesta nu are o conotație agitațională.*

2). Prin hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 11 mai 2018, a fost admisă cererea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, fiind dispusă anularea înregistrării concurentului electoral Reghina Apostolova din cursa electorală pentru funcția de Primar General al municipiului Chișinău la alegerile locale noi din 20 mai 2018, efectuată prin hotărârea nr.8 din 10 aprilie 2018 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 „Cu privire la înregistrarea dnei Reghina Apostolova în calitate de candidat la funcția de Primar General al municipiului Chișinău, desemnat de către Partidul Politic „ȘOR”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1” Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a conchis că *în prezenta pricină s-a constatat finanțarea indirectă și utilizarea de către concurentul electoral Reghina Apostolova a mijloacelor bănești din străinătate în sumă de 200 000 lei, pentru finanțarea companiei electorale la alegerile locale noi din 20 mai 2018 pentru funcția de Primar General al municipiului Chișinău și faptul implicării în acțiunile de agitație electorală a unei persoane care nu este*

¹ http://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=31961

cetățean al Republicii Moldova, iar încălcările constatate constituie temei pentru anularea înregistrării concurentului electoral Reghina Apostolova din cursa electorală pentru funcția de Primar General al municipiului Chișinău la alegerile locale noi din 20 mai 2018, efectuată prin hotărârea nr.8 din 10 aprilie 2018 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr.1 „Cu privire la înregistrarea dnei Reghina Apostolova în calitate de candidat la funcția de Primar General al municipiului Chișinău, desemnat de către Partidul Politic „ȘOR”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr.1”, or, toate acțiunile descrise referitor la concurentul electoral Reghina Apostolova au fost intenționate, efectuate cu scopul de a-i determina pe alegători să-și exprime voturile pentru alegerea acestui concurent electoral, cu folosirea mijloacelor financiare din străinătate și implicarea persoanelor care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală, cu încălcarea normelor de drept. Hotărârea a rămas irevocabilă.²

3). Prin decizia³ nr. 3ra-526/20 din 13 martie 2020 Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a dispus obligarea Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești nr. 38 să emită o hotărâre de anulare a înregistrării concurentului electoral, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi. Instanța a reținut că faptul *transportării organizate a alegătorilor în municipiul Orhei și îndemnarea persoanelor să voteze pentru candidatul Partidului Politic „Șor”, este confirmat prin cumul probelor administrate la dosar, iar afirmațiile expuse în susținerea neadmiterii încălcărilor stabilite sunt nefondate și contrare înscrisurilor administrate la dosarul cauzei. Mai mult, din materialele dosarului s-a constatat că transportarea alegătorilor din circumscripția electorală uninominală Hîncești nr. 38 în mun. Orhei a fost organizată de Asociația Obștească „Pentru Orhei”, care este afiliată Partidului Politic „Șor și care contravine dispozițiilor art. 41, alin. (3) lit. h) din Codul electoral, care stabilește că se interzice finanțarea, ori susținerea materială sub orice formă a activității partidelor politice, grupurilor de inițiativă, a campaniilor electorale/ concurențelor electorale de către: h) organizațiile necomerciale, sindicale, de binefacere sau religioase”.*

² http://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=43941

³ http://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=55836

b) coruperea sistematică a alegătorilor

În 2015, după ce a fost ales primar de Orhei, Ilan Șor, președintele Partidului Politic „ȘOR”, a deschis primele patru magazine sociale la Orhei. În timpul campaniei electorale din toamna anului 2016, dar și în lunile care au urmat, proiectul a fost extins în mai multe orașe din Republica Moldova.

Primele 4 magazine sociale au fost deschise de Ilan Șor în noiembrie 2015 la Orhei, acolo unde a fost primar. După aproape un an, pe 20 octombrie 2016, în plină campanie electorală, candidata Partidului „Șor” la prezidențiale, Inna Popenco, a inaugurat cel de-al cincilea magazin social la Orhei. În aceeași zi, Comisia Electorală Centrală (CEC) a solicitat Curții de Apel Chișinău excluderea Innei Popenco din cursa prezidențială pe motiv că a folosit surse financiare nedeclarate în electorală și că a participat la coruperea alegătorilor atunci când a împărțit carduri sociale pensionarilor din Chișinău, care urmau să devină beneficiari ai primului magazin social, pe cale să fie deschis în capitală.

De la magazinele sociale deschise de Partidul Politic „Șor”, numite „Merișor”, pot face cumpărături doar pensionarii, invalizii și veteranii. Nu toți, însă, ci doar cei care dețin așa-numitele „carduri sociale” eliberate de Partidul Politic „Șor”. Pentru a intra în posesia acestor carduri, pensionarii trebuie mai întâi să se înregistreze, având asupra lor buletinul de identitate și carnetul de pensionar, veteran sau invalid. După ce sunt înregistrați, pensionarii primesc „carduri sociale” cu însemnele Partidului Politic „Șor” și un număr unic al beneficiarului.

„Magazine Sociale” SRL, firma care deține magazinele „Merișor”, cel puțin pe cele din Chișinău, a fost fondată în octombrie 2016, în timpul campaniei prezidențiale, de către Asociația Obștească „Pentru Orhei”, condusă de Ilona Șor, mama vitregă a lui Ilan Șor.

Articolul 10 din Convenția ONU împotriva corupției adoptată la New York la 31 octombrie 2003 stabilește că *[f]inând seama de necesitatea luptei împotriva corupției, fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile necesare pentru a spori transparența administrației sale publice, inclusiv în ceea ce privește organizarea, funcționarea și procesele decizionale, dacă este cazul. Aceste măsuri pot include, în special:*

a) adoptarea de proceduri sau de reglementări care să permită publicului obținerea, dacă este cazul, a informațiilor asupra organizării, funcționării și proceselor decizionale de administrație publică, precum și, ținând seama de protecția vieții private și a datelor personale, asupra deciziilor și actelor juridice care îi privesc;

b) simplificarea, dacă este cazul, a procedurilor administrative, cu scopul de a facilita accesul publicului la autoritățile de decizie competente; și

c) publicarea informațiilor, inclusiv a eventualelor rapoarte periodice, despre riscurile de corupție în cadrul administrației publice.

La rândul său, la art.16 din Recomandarea Rec(2003)4 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei pentru statele membre cu privire la regulile generale contra corupției în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, se prevede că *statele vor cere ca orice încălcare a regulilor cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale să fie sancționată în mod efectiv, proporțional și convingător.*

La pct.15 din Rezoluția (97)24 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei având ca obiect cele douăzeci de principii directorii pentru lupta împotriva corupției, printre principiile în cauză se numără următorul: *să încurajeze adoptarea, de către reprezentanții aleși, a codurilor de conduită și să avantajeze reguli privind finanțarea partidelor politice și campaniilor electorale care să descurajeze corupția.*

În al doilea Raport de conformitate privind Republica Moldova din runda a treia de evaluare, Grupul de state contra corupției (GRECO) recomandă autorităților din țara noastră: *a face ca toate încălcările regulilor de finanțare generală a partidelor politice și a campaniilor electorale să fie clar definite și însoțite de sancțiuni eficiente, proporționate și descurajatoare.*

Conform pct. 62 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 22 aprilie 2013 *corupția submină democrația și statul de drept, conduce la încălcarea drepturilor omului, subminează economia și erodează calitatea vieții. Prin urmare, lupta împotriva corupției este parte integrantă a asigurării respectării statului de drept.*

În acest context, reiterăm că acțiunile Partidului Politic „ȘOR” vin în contradicție cu toate normele enumerate mai sus și militează împotriva principiilor statului de drept. Or, prezentarea chiar pe site-ul⁴ oficial al partidului a unei rețele de magazine sociale care practică activitate comercială și pe care Partidul Politic „ȘOR” și-o asumă în totalitate ca pe o activitate proprie, contravine scopului principal pe care îl are un partid politic în societate. Mai mult, asemenea acțiuni au menirea de a corupe alegătorul și au fost constatate prin hotărâri judecătorești definitive.

c) acuzarea conducerii partidului și altor membri de comiterea unor infracțiuni de corupție

Ilan Șor, președintele Partidului Politic „Șor” a fost primul deputat din actualul Legislativ cărui i-a fost ridicată imunitatea parlamentară. Decizia a fost luată la 15 august 2019 în temeiul solicitării procurorului general interimar de atunci, Dumitru Robu, acesta fiind

⁴ <http://partidulsor.md/partid/projects/magazine-sociale.html>

cercetat într-un dosar penal deschis pentru crearea sau conducerea unei organizații criminale, delapidarea averii străine și spălare de bani, dosar care ulterior a fost conexas la cauza penală ce vizează devalizarea sistemului bancar prin sustragerea mijloacelor bănești în proporții deosebit de mari din activele Băncii de Economii, Băncii Sociale și Unibank și comiterea altor fapte penale în scopul realizării intereselor personale și de grup.

Ilan Șor a reușit să părăsească teritoriul Republicii Moldova înainte de a-i fi ridicată imunitatea parlamentară. Liderul Partidului Politic „Șor” a fugit din Republica Moldova, deși avea interdicție de a o părăsi. În consecință, procuratura a pornit alt dosar penal pe faptul trecerii ilegale a frontierei de stat de către parlamentar. După ce a reușit să fugă din țară, magistrații Curții de Apel Cahul au emis un mandat de arestare pe numele lui Ilan Șor, acesta fiind anunțat în căutare. Decizia instanței a venit după ce inculpatul nu s-a prezentat la ședințele de judecată, unde de aproape trei ani are loc examinarea dosarului în care acesta a fost condamnat în 2017 la șapte ani și șase luni de închisoare pentru escrocherie și spălare de bani.

La 20 martie 2021, Comisia juridică, numiri și imunități a parlamentului Republicii Moldova s-a întrunit în ședință pentru a examina cererile înaintate de Procurorul General, Alexandr Stoianoglo, privind ridicarea imunității parlamentare a doi deputați din Partidul Politic „Șor” – Petru Jardan și Denis Ulanov, cercetați în dosarul „fraudei bancare” pentru escrocherie și spălare de bani.

Denis Ulanov și Petru Jardan sunt deputați din partea Partidului Politic „Șor”. Anterior, unul dintre ei l-a apărat pe deputatul fugar Ilan Șor în dosarul în care acesta este judecat pentru implicarea în fraudă bancară, iar altul a administrat una dintre cele mai importante companii afiliate lui Șor, „Avia Invest”, cea care gestionează Aeroportul Internațional Chișinău.

La 22 martie 2021, deputații Petru Jardan și Denis Ulanov au rămas fără imunitate parlamentară, iar la scurt timp au fost reținuți pentru 72 de ore. Potrivit Procuraturii Generale, Petru Jardan este cercetat pentru abuz de serviciu în proporții deosebit de mari în interesul unui grup criminal organizat și în detrimentul intereselor Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău”, aflată în perioada concesiunii. Deputatul a administrat anterior una dintre cele mai importante companii din care aparține lui Ilan Șor, „Avia Invest” și care gestionează Aeroportul Internațional Chișinău în urma unui contract semnat în condiții suspecte cu Guvernul Republicii Moldova. Denis Ulanov, avocatul lui Ilan Șor în dosarul în care acesta este judecat pentru implicarea în fraudă bancară, este cercetat penal pentru „escrocherie” și „spălare de bani” în același dosar al fraudei bancare.

Mai mult decât atât, conform cererilor nr. 1734 și 1735 din 19 martie 2021 privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a deputaților Petru Jardan și Denis Ulanov,

Procurorul General Alexandr Stoianoglo a menționat că deputații ar face parte dintr-un **grup criminal condus de Președintele Partidului Politic „Sor”, Ilan Șor.**

Curtea Europeană a Drepturilor Omului consideră că principiul statului de drept, menționat în preambulul Convenției, este „*un element al patrimoniului spiritual comun al statelor membre ale Consiliului European*” și se referă la Convenție în ansamblu.

De asemenea, „statul de drept” este consacrat într-o serie de instrumente internaționale din domeniul drepturilor omului și în alte documente de stabilire a standardelor în materie. Astfel, valorile statului de drept sunt consacrate în Preambulul Declarației Universale a Drepturilor Omului.

Conceptul „*statului de drept*”, consacrat, împreună cu democrația și drepturile omului în Preambulul Convenției Europene, reprezintă cei trei piloni ai Consiliului European, organizație internațională al cărui membru este și Republica Moldova.

În Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului European nr. 1594 (2007) privind „principiul statului de drept” se recunoaște că această noțiune este percepută de către statele europene ca fiind o valoare comună și un principiu fundamental pentru o mai mare unitate.

Potrivit pct. 68-69 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 22 aprilie 2013, în conformitate cu principiul fundamental al statului de drept, **persoanele aflate în funcții de conducere trebuie să demonstreze că îndeplinesc standarde ridicate în materie de integritate.** În plus, în cazul în care se constată neîndeplinirea condiției, ignorarea acestor constatări și numirea/menținerea în funcții de conducere a unor persoane asupra cărora planează dubii privind integritatea reprezintă o sfidare a statului de drept. Or, statul de drept are valoare constituțională, iar această valoare trebuie respectată pe deplin. În același context, articolul 56 din Constituție prevede că „[...] cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice [...] răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin [...]”

Mai mult, Curtea Constituțională a reținut că răspunderea politică are la bază concepția statului de drept și democratic și se referă la răspunderea deținătorilor unui mandat politic. **Prezumția de nevinovăție**, prevăzută de articolul 21 din Constituție ca principiu într-un proces penal, **este inaplicabilă răspunderii politice.** Curtea statuează, cu titlu de principiu, că orice mandat politic trebuie să se bazeze pe încrederea cetățenilor și a reprezentanților acestora. Într-o democrație veritabilă, normalitatea constă în demisia imediată a persoanelor care și-au pierdut încrederea publică, fără a se ajunge la demitere. Spre exemplu, Franța a dezvoltat o practică specială pentru aceste cazuri, supranumită Bérégovoy-Balladur, potrivit căreia acuzarea unui ministru (sau chiar a unui Prim-ministru) de săvârșirea unor fapte reprobabile, chiar și în lipsa unor documente judiciare, conduce la demisia sau înlăturarea imediată a

acestui din funcție (au fost atestate 11 astfel de cazuri pe parcursul celei de-a 5-a Republici). Urmând aceeași logică, în Germania, Președintele țării a demisionat pentru accesarea unui credit în condiții preferențiale, iar Ministrul Educației și Ministrul Apărării – pentru suspiciuni de plagiat. În mod similar, Președintele Ungariei a demisionat în urma unor acuzații de plagiat. (a se vedea pct. 71 – 74 din HCC nr. 4 din 22 aprilie 2013).

La fel, Curtea Constituțională a concluzionat, cu valoare de principiu, că **statul de drept nu este o ficțiune**, care are doar natură declarativă. Funcționarea statului de drept trebuie să se manifeste prin acțiuni practice. Curtea reține că, în respectarea principiului constituțional al statului de drept și în considerarea interesului general al cetățenilor, este imperativă luarea măsurilor necesare pentru asigurarea aplicării rapide a **suspendării sau demisionării miniștrilor și altor demnitari de rang înalt** care fac obiectul unor **dubii rezonabile în materie de integritate**. (a se vedea pct. 80 – 81 din HCC nr. 4 din 22 aprilie 2013).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că (...) existența unor motive convingătoare și imperioase care să justifice dizolvarea partidelor politice reclamante, Curtea a considerat că această ingerință corespundea unei „nevoi sociale presante” și era „proporțională cu scopul urmărit”. Prin urmare, dizolvarea poate fi considerată „necesară într-o societate democratică”, în special în interesul siguranței publice, pentru prevenirea dezordinii și protecția drepturilor și libertăților altora, în sensul articolului 11 § 2. (*a se vedea cauza Herri Batasuna și Batasuna împotriva Spaniei, 25803/04 și 25817/04, §§ 94-95, 2009*)

Astfel, susținem că toate circumstanțele menționate mai sus justifică declararea Partidului Politic „Șor” ca fiind neconstituțional, deoarece există o bănuială rezonabilă că partidul reprezintă interesele grupului criminal Șor, iar prin aceste acțiuni se militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței, a integrității teritoriale a Republicii Moldova.

IV – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Prin prezenta sesizare, solicităm Curții Constituționale a Republicii Moldova:

- 1. Declararea sesizării ca fiind admisibilă;**
- 2. Emiterea unei Hotărâri privind declararea Partidului Politic „Șor” înregistrat cu nr. 21 la 26 februarie 1999 ca fiind neconstituțional.**

V – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Menționăm că prevederile aplicabile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

VI - LISTA DOCUMENTELOR

1. Decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nr. 3ra-1705/16 22 octombrie 2016;
2. Încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție nr. 3ra-746/18 din 16 mai 2018;
3. Decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nr.3ra-526/20 din 13 martie 2020;
4. Cererea nr. 1794 din 19 martie 2021;
5. Cererea nr. 1795 din 19 martie 2021;
6. Captură de ecran (site-ul oficial al Partidului Politic „Șor”.

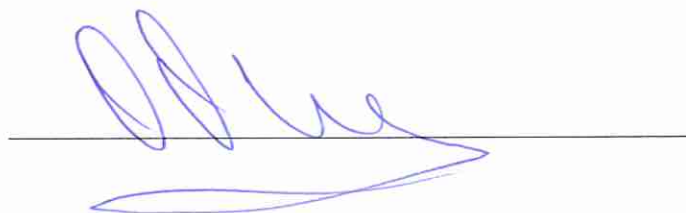
VII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: *mun. Chișinău, Republica Moldova*

Data: *29 martie 2021*

Octavian ȚÎCU,
Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

DECIZIE

22 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Ion Druță
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Popenco Inna, reprezentată de Perțu Victor,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 303 din 26 septembrie 2016 și la contestația depusă de Popenco Inna cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale din 20 octombrie 2016, în partea solicitării anulării înregistrării Innei Popenco în calitate de concurent electoral la alegerile prezidențiale,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2016, prin care cererea depusă de Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova a fost admisă, iar contestația depusă de Inna Popenco respinsă,

c o n s t a t ă:

La 21 octombrie 2016, ora 09:02, reprezentantul Comisiei Electorale Centrale, a înaintat instanței de judecată o cerere prin care a solicitat anularea hotărârii Comisiei Electorale nr.303 din 26 septembrie 2016 „Cu privire la înregistrarea Innei Popenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Mișcarea Social-politică „Ravnopravie”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorerul), cu modificările ulterioare.

În motivarea cererii reprezentantul Comisiei Electorale Centrale a indicat că, la 19 octombrie 2016, Silvia Radu, candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, a depus la Comisia Electorală Centrală o contestație, înregistrată cu numărul CEC-10/27, prin care a solicitat adoptarea unei hotărâri privind adresarea către Curtea de Apel Chișinău în vederea anulării înregistrării concurentului electoral Inna Popenco pentru gravele încălcări ale legislației electorale ce ține de finanțarea campaniei electorale.

În argumentarea contestației depuse s-a invocat că la 18 octombrie 2016, în municipiul Chișinău, sectorul Rîșcani, reprezentanții și persoanele de încredere ale concurentului electoral Inna Popenco au organizat un eveniment electoral în cadrul

căruia erau chemați alegătorii și înregistrați într-o bază de date, primind gratuit câte un card de reducere pentru un magazin social care urma să fie deschis în curînd.

Se menționează că acțiunea electorală respectivă, a fost însoțită de multiple bannere electorale cu fotografia și simbolul electoral al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Inna Popenco, amplasate atât în exterior cât și în interiorul încăperii.

Astfel, contestatarul consideră că această acțiune a fost organizată de concurentul Inna Popenco și partidul care a desemnat-o și o susține în campania electorală.

La fel, se invocă că la acțiunea de distribuire a cardurilor speciale de reducere a participat personal concurentul electoral Inna Popenco, care a și oferit aceste carduri, declarând că acestea vor permite posesorilor cardurilor să efectueze procurări de bunuri și produse alimentare mai ieftine și de calitate în rețeaua de magazine-sociale.

Relatează că autorul contestației a mai invocat în cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale că în acțiunile concurentului electoral Inna Popenco se întrevăd elemente directe și indirecte de corupere ale alegătorilor, inclusiv finanțarea campaniei electorale din surse nedeclarete.

În susținerea poziției sale, contestatarul s-a referit la încălcarea prevederilor art. 38 alin. (3), (4) și (5) și ale art. 38² alin. (1) din Codul electoral.

Suplimentar, contestatarul a mai indicat că în raportul financiar al concurentului electoral Inna Popenco, depus la Comisia Electorală Centrală nu au fost declarate cheltuieli pentru astfel de acțiuni electorale, inclusiv pentru confecționarea cardurilor de reducere.

Prin urmare, autorul contestației a invocat că pot fi constatate două încălcări grave ale legislației electorale de către concurentul electoral Inna Popenco, și anume, coruperea alegătorilor și folosirea fondurilor financiare și materiale nedeclarete în campania electorală.

Reprezentantul Comisiei Electorale Centrale a remarcat și faptul că în cadrul ședinței Comisiei, dna Silvia Radu a susținut contestația și a solicitat admiterea acesteia.

Fiind prezent, la ședința Comisei Electorale Centrale, Victor Perțu, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Inna Popenco, care a fost invitat și anunțat despre necesitatea depunerii referinței asupra contestației în dimineața zilei de 20 octombrie 2016, nu a solicitat amînarea examinării acesteia și a prezentat poziția asupra fondului contestației în cadrul ședinței în mod verbal.

Astfel încît, Victor Perțu a recunoscut parțial circumstanțele de fapt invocate în contestație, exprimîndu-și totodată și dezacordul, invocînd că acțiunile concurentului electoral sînt de ajutor social și nu au caracter electoral.

La 20 octombrie 2016 Inspectoratul de Poliție Rîșcani din municipiul Chișinău a informat, la solicitare, Comisia Electorală Centrală referitor la acest fapt și a transmis Comisiei Electorale Centrale materialele referitoare la întrunirea cu alegătorii din 18 octombrie 2016, organizată de candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Inna Popenco.

Afirmă că acțiunea cu caracter electoral al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Inna Popenco, poate fi confirmată prin multiplele înregistrări foto, video, precum și depozițiile martorilor.

Solicită Comisia Electorală Centrală, anularea hotărîrii Comisiei Electorale Centrale nr.303 din 26 septembrie 2016 „Cu privire la înregistrarea Innei Popenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Mișcarea Social-politică „Ravnopravie”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorierul)”, cu modificările ulterioare.

La data de 21 octombrie 2016, Popenco Inna, reprezentată de Perțu Victor, reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova a depus contestație în temeiul art. 66 alin. (3) din Codul electoral cu privire la anularea hotărîrii Comisiei Electorale Centrale din 20 octombrie 2016, prin care solicită Curții de Apel Chișinău examinarea anulării hotărîrii Comisiei Electorale Centrale nr. 303 din 26 septembrie 2016 „Cu privire la înregistrarea d-nei Innei Popenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Mișcarea Social-Politică „Ravnopravie”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorierul)”.

În motivarea contestației a invocat că la data de 19 octombrie 2016, ora 16:55, concurentul electoral Silvia Radu a depus o contestație la Comisia Electorală Centrală, invocînd preținse încălcări ale legislației electorale de către Inna Popenco, concurent electoral la alegerile prezidențiale, și anume: coruperea alegătorilor și nedeclararea mijloacelor financiare.

Drept urmare, în ziua imediat următoare, la 20 octombrie 2016, Comisia Electorală Centrală a emis o hotărîre prin care a admis pretențiile concurentului electoral Silvia Radu expuse în contestația nr.CEC-10/27 din 19 octombrie 2016 solicitînd Curții de Apel Chișinău anularea hotărîrii Comisiei Electorale Centrale nr.303 din 26 septembrie 2016 cu privire la înregistrarea dnei Inna Popenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnată de către Mișcarea Social-Politică „Ravnopravie”, al simbolului electoral al acesteia, confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ la Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorier).

Reiterează că adoptarea acestei hotărîri, în termenul și în modul în care a fost pronunțată, ridică suspiciuni de imparțialitate a membrilor Comisiei Electorale Centrale și, prezintă grave încălcări de procedură.

Aceasta deoarece, la examinarea și soluționarea contestației nr.CEC-10/27 din 19 octombrie 2016 de către Comisia Electorală Centrală nu s-a ținut cont de prevederile Regulamentului privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr.3353 din 20 iulie 2010, modificat și completat prin hotărîrile CEC nr. 3568 din 5 octombrie 2010, nr.34 din 8 aprilie 2011, nr.146 din 30 august 2016.

Menționează că potrivit pct. 13 al Regulamentului menționat, subiectul electoral, în privința căruia a fost depusă o contestație, va avea posibilitatea să-și prezinte propria poziție și să contraargumenteze faptele imputate, cu anexarea probelor corespunzătoare. Referința (răspunsul) la pretențiile de fapt invocate în contestație și probele aduse împotriva fiecărei revendicări se va întocmi, de regulă, în formă scrisă de către partea vizată și va fi prezentată orcanului electoral la care a fost depusă

contestația cel târziu în ziua precedentă ședinței la care a fost inclusă în ordinea de zi examinarea proiectului de hotărîre.

Astfel, susține că reieșind din interpretarea *ad litteram* a prevederilor legale menționate în coroborare cu situația faptico-temporală, ședința de examinare a contestației trebuia să fie fixată nu mai devreme de data de 21 octombrie 2016, astfel încît să i se dea posibilitate părții contestate să depună la 20 octombrie 2016 o referință, să adune și să prezinte probe care desculpă ilegalitățile imputate de către contestatar.

Cu toate acestea, Comisia Electorală Centrală a omis unul din principiile examinării oricărei proceduri în fața unei autorități cu drept de decizie, producătoare de efecte juridice și anume principiul egalității armelor care este un element esențial al dreptului la un proces echitabil.

Or, includerea în regim de urgență în ordinea de zi a examinării contestației (mai puțin de 6 ore lucrătoare de la momentul depunerii contestației) și *a priori* examinarea și adoptarea subită a unei hotărîri care îngreșește dreptul constituțional de a fi ales a candidatei la alegerile prezidențiale, Inna Popenco, reprezintă un tratament discriminatoriu, inechitabil al concurenților electorali.

Altfel, insistă că părții contestate nu i s-a oferit posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza sa, în condițiile în care procedura de examinare a contestației a plasat-o pe concurența electorală Inna Popenco într-o situație net dezavantajoasă în raport cu adversarul ei, adică cu concurentul electoral Silvia Radu.

Totodată, invocă că Comisia Electorală Centrală nu a respectat nici pct. pct. 11, 12 din Regulamentul privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr.3353/2010, potrivit cărora luînd în considerare termenele restrînse de examinare a litigiilor electorale, membrul organului electoral, responsabil de examinarea și elaborarea proiectului de hotărîre, urmează să înștiințeze (telefonic) părțile ale căror acțiuni/inacțiuni sau hotărîri se contestă, să explice conținutul contestației și să transmită, după caz, copia de pe contestație (prin poșta electronică, fax) în cel mai scurt timp posibil. Membrul organului electoral responsabil de examinarea contestației are obligația de a înștiința părțile contestației despre data și ora desfășurării ședinței la care se va examina contestația

La fel, menționează că pe lîngă faptul că hotărîrea Comisiei Electorale Centrale contravine prevederilor Regulamentului privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr.3353/2010, sunt neîntemeiate și neprobate și pretinsele încălcări expuse în contestația depusă de către Silvia Radu la data de 19 octombrie 2016.

Aceasta deoarece, incidentul la care face trimitere contestatarul (împărțirea de carduri) ce a avut loc la data de 18 octombrie 2016 în sectorul Rîșcani al mun. Chișinău nu corespunde realității, cu atît mai mult cu cît însăși contestatara Radu Silvia a menționat că nu a fost la fața locului și cunoaște de cele întîmplate din presă și din spusele unor terți.

Indică că afirmațiile precum că candidatul și persoanele lui de încredere erau la fața locului și au organizat un eveniment în cadrul căruia erau chemați alegătorii care erau înregistrați într-o bază de date și care primeau gratuit cîte un card de reducere pentru un magazin social ce urma să fie deschis în curînd - sunt lipsite de substrat factologic, fapt confirmat și de angajații Inspectoratului de Poliție al sectorului

Rîșcani, care au venit la fața locului în rezultatul sesizării, găsind 4 voluntari care eliberau carduri de membru pensionarilor, veteranilor și invalizilor din sectorul Rîșcani, mun. Chișinău.

Sau, cardurile repartizate nu sunt carduri de reducere, așa cum pretinde contestatară Radu Silvia, ci sunt carduri de membru, care prin natura lor nu oferă avantaje patrimoniale posesorului, ci doar acordă posibilitate beneficiarului de a procura bunuri din magazinul social care va fi situat pe adresa respectivă.

Menționează că acest proiect a fost inițiat de AO „Pentru Orhei” înainte de demararea campaniei electorale și activează mai bine de un an în orașul Orhei, fiind deschise actualmente 5 magazine sociale, numărul cărora va crește pe teritoriul țării în jur de 100 de asemenea magazine și astfel, desfășurarea activității magazinelor sociale anterior admiterii candidatului Inna Popenco la alegerile prezidențiale, confirmă faptul că repartizarea cardurilor de către voluntari pentru ca unele categorii determinate de persoane defavorizate să beneficieze de magazine sociale, nu reprezintă o acțiune electorală.

Prin urmare, afirmă că este alogic să se pretindă concurentului electoral includerea în raportul financiar, la categoria cheltuieli - bunuri care nu se înscriu în activități electorale, cu atât mai mult cu cât contestatarul invocă prevederi legale pretinse a fi încălcate, care nu se referă la circumstanțele faptice avute în realitate.

Totodată, susține că art. 69 alin.(4) din Codul electoral, determină anularea de către instanță a înregistrării concurentului electoral la solicitarea Comisiei Electorale Centrale, dacă în procesul judecării cauzei respective se constată folosirea intenționată de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral.

Indică că, odată ce Comisia Electorală Centrală este conștientă de lipsa intenției pe caz, este inoportună solicitarea concursului instanței de judecată de a anula propria hotărâre de admitere a candidatului Inna Popenco la alegeri prezidențiale.

Or, prin prisma jurisprudenței CEDO, dreptul de a fi ales, prevăzut de art. 3 din Protocolul nr. 1 a Convenției Europene a Drepturilor Omului, nu este absolut și permite „limitări implicite” (cauza *Matthews vs Royaume-Uni*), însă aceste limitări trebuie să fie înscrise într-un proces echitabil, fără abuzuri.

Iar, emiterea Hotărârii de către Comisia Electorală Centrală la 20 octombrie 2016 în temeiul art.69 alin. (4) din Codul electoral, în condițiile descrise, cu încălcarea procedurii, constituie acțiuni deliberate în temeiul cărora hotărârea contestată este neîntemeiată și ilegală ca fiind emisă cu încălcarea procedurii stabilite.

În drept își întemeiază cerințele în baza art. 3 din Protocolul nr. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, art. 38 din Constituția RM art. art. 12, 38, 66 alin. (3), 67 alin. (4¹), (5), art. 69 alin. (4) lit. a) din Codul electoral, art. art. 166, 167 CPC, și pct. 11-13 din Regulamentul privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3353 din 20 iulie 2010, modificat și completat prin hotărârile Comisiei Electorale Centrale nr.3568 din 05 octombrie 2010, nr. 34 din 08 aprilie 2011, nr. 146 din 30 august 2016.

Solicită, admiterea contestației și anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale din 20 octombrie 2016 prin care se solicită Curții de Apel Chișinău anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 303 din 26 septembrie 2016 „Cu privire la înregistrarea d-nei Innei Popenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Mișcarea Social-Politică „Ravnopravie”, a

simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorierul)”.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2016, a fost admisă cererea Comisiei Electorale Centrale și anulată hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.303 din 26 septembrie 2016 „Cu privire la înregistrarea Innei Popenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Mișcarea Social-politică „Ravnopravie”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorierul)”, cu modificările ulterioare. Totodată, a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată, contestația depusă de Popenco Inna privind anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale din 20 octombrie 2016 nr. 465 prin care s-a solicitat anularea înregistrării Innei Popenco în calitate de concurent electoral la alegerile prezidențiale.

La data de 22 octombrie 2016, Popenco Inna, reprezentată de Perțu Victor, reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al RM a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe și anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale din 20 octombrie 2016 prin care se solicită Curții de Apel Chișinău anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 303 din 26 septembrie 2016 „Cu privire la înregistrarea d-nei Innei Popenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Mișcarea Social-Politică „Ravnopravie”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorierul)”.

În motivarea recursului a invocat motive similare celor indicate în contestația depusă la data de 21 octombrie 2016, iar suplimentar a menționat că la pronunțarea hotărârii nr. 3-262/2016 din 21 octombrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a ignorat argumentele invocate în susținerea contestației înaintate și a apreciat eronat probele depuse la dosar de membrii Comisiei Electorale Centrale.

Având în susținere prevederile art. 68 alin. (6) Cod electoral, care stabilesc că împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un recurs în termen de 3 zile de la pronunțare, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat acestei norme și a declarat recursul împotriva hotărârii din 21 octombrie 2016, la 22 octombrie 2016, în termen.

Conform prevederilor art. 68 alin. (7) Cod electoral, recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

După cum denotă actele cauzei, la data de 26 septembrie 2016, Comisia Electorală Centrală a adoptat hotărârea nr.303 „Cu privire la înregistrarea dnei Inna Popenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Mișcarea Social-politică „Ravnopravie”, a simbolului electoral și

confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe”.

Prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr.373 din 11 octombrie 2016 s-au introdus modificări în hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr.303 din 26 septembrie 2016, în partea ce ține de simbolul electoral înregistrat anterior.

Iar la 19 octombrie 2016, candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Silvia Radu a depus o contestație în adresa Comisiei Electorale Centrale, prin care a solicitat adoptarea unei hotărîri de constatare a încălcării de către concurentul electoral, Inna Popenco, a legislației electorale, iar hotărîrea să fie transmisă la Curtea de Apel Chișinău pentru luarea deciziei de anulare a înregistrării respectivului concurent.

Drept urmare, prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr.435 din 20 octombrie 2016 cu privire la contestația nr. CEC-10/27 din 19 octombrie 2016, a fost admisă solicitarea candidatului electoral Silvia Radu și s-a solicitat Curții de Apel Chișinău anularea hotărîrii Comisiei Electorale Centrale nr. 303 din 26 septembrie 2016 „Cu privire la înregistrarea Innei Popenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Mișcarea Social-politică „Ravnopravie”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorerul)”.

Conform art. 26 alin. (1) lit. g) și p), 69 alin. (4) lit. a) și alin.(5) Cod electoral, în perioada electorală Comisia Electorală Centrală examinează comunicările autorităților publice în probleme ce țin de pregătirea și desfășurarea alegerilor. În cazurile prevăzute la art. 69 alin. (4), în cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale, Comisia Electorală Centrală adresează, adoptând o hotărâre în acest sens, o cerere Curții de Apel Chișinău de anulare a înregistrării concurentului electoral, care va examina cererea și va emite o hotărâre în decursul a 5 zile, dar nu mai târziu de ziua anterioară a alegerilor. Anularea înregistrării se aplică la solicitarea Comisiei Electorale Centrale, prin hotărâre judecătorească definitivă care constată folosirea intenționată de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate în proporții considerabile (mai mult de 5 la sută din suma-limită); utilizarea intenționată de către concurentul electoral a mijloacelor financiare din străinătate.

În condițiile normelor enunțate, instanța de recurs constată că cererea Comisiei Electorale Centrale privind anularea hotărîrii Comisiei Electorale Centrale nr.303 din 26 septembrie 2016, formulată în temeiul art. 38 alin.(3) și (5), art.69 alin.(4) lit.a) din Codul Electoral, corect a fost examinată de către Curtea de Apel Chișinău.

Aici se va reține și faptul că la 21 octombrie 2016, concurentul electoral la alegerile prezidențiale, Inna Popenco, a depus contestație împotriva hotărîrii Comisiei Electorale Centrale nr. 465 din 20 octombrie 2016, prin care a solicitat anularea acesteia ca fiind emisă cu încălcarea procedurii.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicie contestației depuse de Popenco Inna și respingerii acesteia ca fiind neîntemeiată și admiterii cererii înaintate de Comisia Electorală Centrală privind anularea hotărîrii Comisiei Electorale Centrale nr.303 din 26 septembrie 2016 „Cu privire la înregistrarea Innei Popenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Mișcarea Social-politică „Ravnopravie”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în

Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorierul)”, cu modificările ulterioare.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția adoptată de prima instanță este întemeiată, rezultată din interpretarea și aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural, cu examinarea obiectivă a circumstanțelor pricinii, fapt ce impune menținerea acesteia.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține prevederile art. 38 alin.(3) Cod electoral, care interzice finanțarea ori susținerea materială sub orice formă, directă și/sau indirectă, a activității partidelor politice, a campaniilor electorale/ concurenților electorali de către: a) persoanele juridice din străinătate, inclusiv cele cu capital mixt, de către alte state sau organizații internaționale, inclusiv organizații politice internaționale; b) cetățenii Republicii Moldova care nu au împlinit vârsta de 18 ani, cetățenii limitați în capacitatea de exercițiu sau declarați incapabili prin hotărâre definitivă a instanței de judecată; c) persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova din veniturile obținute în afara țării; d) autoritățile publice, organizațiile, întreprinderile, instituțiile publice, alte persoane juridice finanțate de la bugetul public sau care au capital de stat, cu excepția cazurilor în care acordarea de servicii sau susținerea materială este în mod expres prevăzută de legislație; e) persoanele juridice care, cu un an înainte de începerea perioadei electorale, au desfășurat activități finanțate sau achitate din mijloace (fonduri) publice, precum și de către persoanele juridice cu capital străin sau mixt; f) persoanele anonime sau în numele unor terți; g) persoanele fizice care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova; h) organizațiile necomerciale, sindicale, de binefacere sau religioase.

Raportând la caz prevederile normei enunțate se constată că concurentul electoral Inna Popenco, în cadrul campaniei electorale a utilizat mijloace bănești nedeclarate, fapt confirmat de însăși reprezentantul contestatarului Inna Popenco prin prezentarea copieii ordinului de plată nr.2673 din 20 octombrie 2016, potrivit căruia furnizorul cardurilor de membru este SC „Melitax Grup” SRL, acestea fiind achitate de Societatea cu Răspundere Limitată „Magazine sociale” în cuantum de 25044,60 lei (f.d.78-79), sumă care nu a fost inclusă în raportul financiar.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține drept corectă mențiunea primei instanțe cu referire la faptul că în scopul procurării cardurilor de membru, destinate pentru pensionari, veteran și invalizi, candidatul electoral, Inna Popenco în perioada electorală nu a folosit mijloace financiare personale sau din „Fondul Electoral”, dar cele oferite de Societatea cu Răspundere Limitată „Magazine sociale” în cuantum de 25044,60 lei, sumă care nu a fost inclusă în raportul financiar.

Sub un alt aspect, instanța de recurs constată că prin participarea concurentului electoral Inna Popenco la distribuirea cardurilor speciale de reducere la procurarea bunurilor și produselor alimentare mai ieftine și de calitate în rețeaua de magazine sociale, au fost încălcate și prevederile art. 38 alin.(5) Cod electoral, care expres indică că concurenților electorali li se interzice să ofere alegătorilor bani, să le distribuie fără plată bunuri materiale, inclusiv din ajutoare umanitare sau din alte acțiuni de binefacere.

În contextul acestei prevederi, prima instanță temeinic a reținut drept neîntemeiate afirmațiile reprezentantului candidatului electoral, Inna Popenco, Victor Perțu din contestația depusă, precum că proiectul „Magazine Sociale” a fost inițiat de AO „Pentru Orhei” înainte de demararea campaniei electorale și activează mai bine de un an în orașul Orhei, fiind deschise actualmente 5 magazine sociale, numărul cărora

va crește pe teritoriul țării în jur de 100 magazine similare, iar desfășurarea activității magazinelor sociale anterior admiterii candidatului Inna Popenco la alegerile prezidențiale dovedește despre faptul că repartizarea cardurilor de către voluntari pentru ca unele categorii determinate de persoane defavorizate să beneficieze de magazine sociale, nu reprezintă o acțiune electorală.

Or, potrivit art. 1 Cod electoral, campanie electorală constituie perioadă de activitate care se desfășoară cu scopul de a-i determina pe alegători să-și exprime voturile pentru alegerea unui sau altui concurent electoral și care începe pentru fiecare concurent electoral la data înregistrării lui de către Comisia Electorală Centrală și se încheie la data excluderii lui din alegeri sau în ziua votării. Perioadă electorală este perioada de timp cuprinsă între ziua aducerii la cunoștință publică a datei alegerilor și ziua în care rezultatele finale ale alegerilor sînt confirmate de către organele competente.

Iar după cum a fost stabilit în speță, concurentul electoral la alegerile prezidențiale, Inna Popenco, în ziua de 18 octombrie 2016, ce constituie și perioada campaniei electorale, a participat personal la distribuirea cardurilor speciale de reducere la procurarea bunurilor și produselor alimentare mai ieftine și de calitate în rețeaua de magazine sociale, în acțiunile căreia se întrevăd elemente directe și indirecte de corupere a alegătorilor, inclusiv din surse nedeclarate.

În susținerea opiniei date vin și probele foto și video anexate la materialele cauzei din care se vede că anume Inna Popenco era persoana prezentă la evenimentul organizat din data de 18 octombrie 2016 și care personal a participat la împărțirea cardurilor, fapt care în plus indica asupra netemeinicii alegațiilor recurentului precum că evenimentul din 18 octombrie 2016, nu a fost organizat de către concurentul electoral Inna Popenco și că acesta nu are o conotație agitațională.

De altfel, în cauză sunt incidente și dispozițiile art. 38² alin. (1) Cod electoral, care stabilește că, partidele politice și blocurile electorale, precum și candidații independenți, în cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale prezintă Comisiei Electorale Centrale, în termen de 3 zile de la deschiderea contului cu mențiunea „Fond electoral” și, ulterior, o dată la două săptămîni, un raport despre mijloacele bănești acumulate și cheltuielile efectuate în campania electorală, atît în format electronic cît și pe suport de hîrtie, sub semnătura persoanelor responsabile. Modelul raportului se aprobă de către Comisia Electorală Centrală.

Pe cînd în speță, după cum corecta a constatat și prima instanță, pentru confecționarea cardurilor de reducere destinate pensionarilor, veteranilor și invalizilor de către candidatul electoral, Inna Popenco a fost folosită suma de 25044,60 lei, oferită de către Societatea cu Răspunderea Limitată „Magazine sociale”, care nu sunt nici mijloace financiare personale și nici din „Fondul Electoral”, în consecință nefiind incluse nici în raportul financiar, ce constituie încălcare a legislației electorale.

Or, cum a fost menționat supra Legea determină anularea de către instanță înregistrarea concurentului electoral la solicitarea Comisiei Electorale Centrale, dacă în procesul judecării cauzei respective se constată folosirea intenționată de către concurentul electoral a fondurilor financiare nedeclarate.

Nu răstoarnă această concluzie nici invocarea recurentului cu referire la faptul că la emiterea hotărîrii contestate au fost încălcate prevederile pct. 13 al Regulamentului cu privire la procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, și anume că candidatul electoral, Inna Popenco, în

privința căruia a fost depusă o contestație, a fost lipsită de posibilitatea să-și prezinte propria poziție și să contraargumenteze faptele imputate, cu anexarea probelor corespunzătoare.

Or, în acest sens reprezentantul Comisiei Electorale Centrale a explicat că, fiind prezent la ședința Comisei Electorale Centrale, Victor Perțu, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Inna Popenco, care a fost invitat și anunțat despre necesitatea depunerii referinței asupra contestației în dimineața zilei de 20 octombrie 2016, nu a solicitat amânarea examinării acesteia și a prezentat poziția asupra fondului contestației în cadrul ședinței în mod verbal, invocând că acțiunile concurentului electoral sunt de ajutor social și nu au caracter electoral.

Circumstanțe menționate nu au fost negate și nici combătute de către Victor Perțu, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Inna Popenco, respectiv nu se cer a fi dovedite. Iar după cum instituie art. 123 alin. (6) CPC, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Pentru considerentele enunțate sunt apreciate critic de instanța de recurs și susținerile recurentului cu privire la faptul că ședința de examinare a contestației urma să fie fixată nu mai devreme de data de 21 octombrie 2016, astfel încât să i se dea posibilitatea să depună la 20 octombrie 2016 o referință, să adune și să prezinte probe care desculpă ilegalitățile imputate de către contestatar, deoarece solicitarea în acest sens, nu au fost înaintată Comisiei Electorale Centrale.

În așa mod, alte argumentele invocate de recurent, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se axează asupra circumstanțelor, care au fost constatate și elucidate pe deplin de prima instanță, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs consideră că interdicția definitivă a dreptului de a fi aleasă impusă concurentului electoral la alegerile prezidențiale, Inna Popenco, a fost supusă aprecierii instanței de fond.

În cadrul juridic în care se înscrie, măsura respectivă este proporțională în raport cu scopurile legitime urmărite, și anume respectarea statului de drept, precum și buna funcționare și menținerea democrației.

Având în vedere cele stabilite anterior, este important de a remarca și faptul că în circumstanțele acestei pricini, restricțiile aduse concurentului electoral, Inna Popenco, sunt compatibile cu grija de a nu împiedica libera exprimare a poporului cu privire la alegerea corpului legislativ și de a menține integritatea și eficiența unei proceduri electorale.

Cu atât mai mult cu cât, interdicția al concurentului electoral la alegerile prezidențiale, Inna Popenco, decurge din aplicarea art. 69 Cod electoral, care prevede că persoanele fizice și juridice care încalcă prevederile legislației electorale, împiedică exercitarea liberă a drepturilor electorale ale cetățenilor, împiedică activitatea organelor electorale, poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Respectiv, în condițiile normei citate, pentru încălcarea legislației electorale, Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție poate aplica concurenților electorali sancțiuni sub formă de avertisment sau poate solicita aplicarea sancțiunii anulării înregistrării.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, fiind adoptată în limitele competenței sale, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, iar în cadrul judecării pricinii au fost create condiții obiective participanților la proces, pentru realizarea drepturilor sale procedurale.

Pentru considerentele enunțate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar criticele formulate în recurs nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se respinge recursul declarat de către candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Popenco Inna, reprezentată de Perțu Victor,

Se menține hotărârea Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 303 din 26 septembrie 2016 și la contestația depusă de Popenco Inna cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale din 20 octombrie 2016, în partea solicitării anulării înregistrării Innei Popenco în calitate de concurent electoral la alegeri prezidențiale.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Tamara Chișca-Doneva

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Judecător: Natalia Mămăligă
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: A.Panov, A.Danilov, V.Cotorobai

ÎN C H E I E R E

16 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

Având în componența sa:

Președintele completului,

judecător:

Svetlana Filincova

judecători:

Nicolae Craiu și Dumitru Visternicean

examinând admisibilitatea recursului declarat de Partidul Politic „ȘOR”
în interesele candidatului electoral Reghina Apostolova,
în cauza civilă la cererea depusă de către Consiliul Electoral al
Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 privind anularea
înregistrării concurentului electoral,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2018,

c o n s t a t ă :

La 10 mai 2018 Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 s-a adresat cu cerere Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) privind anularea înregistrării concurentului electoral.

În motivarea cererii a indicat că la 08 mai 2018, în adresa Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 a parvenit și a fost înregistrată contestația nr.119, semnată de președintele executiv al Partidului Politic „Partidul Unității Naționale”, Șalaru Anatolie prin care s-a solicitat în temeiul art.75 alin.(5) Cod electoral, adoptarea unei hotărâri de sesizare a Judecătoriei Chișinău, care va examina și respectiv se va expune în privința existenței sau inexistenței temeiurilor de anulare a înregistrării concurentului electoral Reghina Apostolova – candidat la funcția de Primar General al mun. Chișinău la alegerile locale noi din 20 mai 2018, pentru încălcarea prevederilor art. 39 și 41 Cod electoral.

A afirmat că la 04 mai 2018, de pe pagina oficială a Comisiei Electorale Centrale a fost obținut raportul financiar al Partidului Politic „ȘOR” (nr.CEC7/7780 din 04 mai 2018) perioada de raportare: 13 aprilie - 04 mai 2018.

Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 a indicat că la capitolul cheltuieli sunt indicate sume mari pentru publicitate, inclusiv în săptămâna a patra este indicată suma de 525999,68 lei, iar la capitolul donator este indicat faptul că, la 04 mai 2018, SRL „Air Clasica” a donat pe contul fondului electoral al Partidului Politic „ȘOR” suma de 200 000 lei, destinația plății pentru candidatul Reghina Apostolova. S-a indicat și faptul că SRL „Air Clasica”, împreună cu Întreprinderea Unitară Federală de stat „Центр Финансового и Правово Обеспечения”, care aparține Administrației Președintelui Federației Ruse (cotele de participare 50% la 50%) au fondat Întreprinderea cu capital străin „AIR KLASSIKA GROUP” SRL, iar suma de 200 000 lei, cu care a fost finanțată campania electorală a candidatului la funcția de Primar General al mun. Chișinău - Regina Apostolova, provine din mijloace financiare străine, și anume, prin intermediul acestei companii cu capital străin care a fost fondată de donatorul SRL „Air Clasica”, în aceeași zi.

Consideră că asemenea acțiuni contravin prevederilor art.39 alin.(1), art.41 alin.(3) lit.a) și g) Cod electoral, motiv pentru care în temeiul art.75 alin.(5) lit.b) și alin.(6) Cod electoral, a solicitat adoptarea unei hotărâri, prin care să fie sesizată Judecătoria Chișinău cu cerere de anulare a înregistrării concurentului electoral Reghina Apostolova pentru încălcarea prevederilor art.39 și 41 Cod electoral.

A susținut că la aceeași dată, 08 mai 2018, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 a recepționat și sesizarea nr.125 depusă de către președintele executiv al Partidului Politic „Partidul Unității Naționale”, Șalaru Anatolie, prin care s-a atenționat că începând cu data de 04 mai 2018, un șir de posturi TV au difuzat mai multe spoturi de publicitate cu privire la organizarea unui mega concert în mun. Chișinău, care va avea loc la data de 12 mai 2018, cu participarea mai multor interpreți străini. Acest concert se pretinde a fi organizat de fundația „ȘOR”, sub patronatul nemijlocit a dlui Ilan Șor, președintele Partidului Politic „ȘOR”, acțiuni desfășurate în plină companie electorală în mun. Chișinău, unde Partidului Politic „ȘOR” are propriul candidat, dna Reghina Apostolova.

A menționat că în spațiul online, pe paginile web ale partidului și ale candidatului Regina Apostolova, inclusiv pe rețelele de socializare a apărut un spot video în care unii interpreți, cetățeni străini ai altor state vin cu mesaje de promovare nu doar a concertului menționat, dar și a președintelui partidului Ilan Șor, iar la finalul acestui mesaj interpreta Jasmin, care este cetățean al Federației Ruse, a venit cu un mesaj direct de agitație electorală a candidatului Reghina Apostolova și i-a urat victorie în alegeri, în imagini apare atât candidatul, cât și președintele partidului.

Acest spot video a fost difuzat și distribuit cu bună știință și promovat atât pe pagina oficială, cât și pe pagina de Facebook a candidatului Regina Apostolova, precum și a președintelui partidului - Ilan Șor, acțiuni care de altfel contravin prevederilor art.52 alin.(3) din Codul electoral.

Prin hotărârea nr.37 din 10 mai 2018, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr.1 a admis solicitările

formulate de președintele executiv al Partidului Politic „Partidul Unității Naționale”, Șalaru Anatolie, expuse în contestațiile nr.119 și nr. 125 din 08 mai 2018, fiind dispusă solicitarea Judecătorei Chișinău (sediul Centru), pentru examinarea cererii de eventuala anulare a înregistrării concurentului electoral și a anulării hotărârii nr.8 din 10 aprilie 2018 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 „Cu privire la înregistrarea dnei Reghina Apostolova în calitate de candidat la funcția de Primar General al mun.Chișinău, desemnat de către Partidului Politic „ȘOR”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1”.

La adoptarea hotărârii menționate, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 a stabilit că Partidul Politic „Partidul Unității Naționale” a pretins încălcarea de către concurentul electoral Reghina Apostolova a prevederilor art.39 alin.(1), art.41 alin.(3) lit. a) și g) și art.52 alin.(3) din Codul electoral, prin beneficierea de surse financiare în mărime de 200 000 lei de la persoane străine (donații prin intermediul unor companii de peste hotare), precum și prin implicarea în acțiuni de agitație electorală a unor persoane ce nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova prin intermediul mijloacelor de informare în masă, organizarea de concerte, etc.

Aceste circumstanțe s-au pretins a fi probate prin înscrisuri și în contextul celor expuse Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 face apel la faptul că de competența Consiliului ține înregistrarea concurenților electorali, iar înregistrarea implică asigurarea dreptului constituțional de a fi ales, garantat inclusiv de art.3 paragraful 1 CEDO.

Concluzionând asupra faptului că dreptul de a fi ales nu este unul absolut și poate fi supus unor limitări prin prisma normelor de drept pertinente, Consiliul a constatat că, criticile aduse prin contestația și sesizarea înregistrată au ca finalitate anularea înregistrării concurentului electoral, fapt care ar impune anumite limitări în exercitarea dreptului de a fi ales. În această linie de considerente, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 a concluzionat că limitările menționate ar putea fi dispuse doar de către instanța de judecată prin examinarea tuturor aspectelor, probelor și respectiv constatarea sau neconstatarea circumstanțelor ce ar reprezenta în sine temei de anulare a înregistrării concurentului electoral.

Din considerentul că în temeiul art.75 alin.(5) și (6) Cod electoral, anularea înregistrării se aplică prin hotărâre judecătorească definitivă, care constată utilizarea de către concurentul electoral a mijloacelor financiare străine și încălcarea de către concurentul electoral a prevederilor art.52 alin.(3), Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr.1 a depus prezenta cerere, solicitând instanței de judecată, ca urmare a înregistrării înscrisurilor, documentelor și probatoriului pertinent, să constate dacă de către concurentul electoral Reghina Apostolova au fost admise încălcări ale legislației electorale, iar drept urmare să examineze existența sau inexistența temeiurilor de anulare a înregistrării acestui concurent electoral. Or, prezentarea înscrisurilor și documentelor care ar demonstra faptul utilizării de către

concurrentul electoral vizat a mijloacelor bănești din străinătate, precum și implicarea sub orice formă a persoanelor care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală, determină concluzia existenței temeiului rezonabil de anulare a înregistrării candidatului la funcția de Primar General al municipiului Chișinău, Reghina Apostolova în ordinea art.39 alin.(1), art.41 alin.(3) lit. a) și g), art.52 alin.(3), art.75 alin.(5) lit. b) și art.75 alin.(6) din Codul electoral.

Solicită Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 ca în cazul constatării utilizării de către concurrentul electoral Reghina Apostolova a mijloacelor financiare din străinătate, precum și a încălcării de către aceasta a prevederilor art.52 alin.(3) Cod electoral prin implicarea sub orice formă a persoanelor care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală, să fie dispusă anularea înregistrării concurrentului electoral vizat din cursa electorală pentru funcția de Primar General al municipiului Chișinău la alegerile locale noi din data de 20 mai 2018, efectuată prin hotărârea nr.8 din 10 aprilie 2018 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 „Cu privire la înregistrarea dnei Reghina Apostolova în calitate de candidat la funcția de Primar General al municipiului Chișinău, desemnat de către Partidul Politic „ȘOR”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1”.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 11 mai 2018, a fost admisă cererea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1, fiind dispusă anularea înregistrării concurrentului electoral Reghina Apostolova din cursa electorală pentru funcția de Primar General al municipiului Chișinău la alegerile locale noi din 20 mai 2018, efectuată prin hotărârea nr.8 din 10 aprilie 2018 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 „Cu privire la înregistrarea dnei Reghina Apostolova în calitate de candidat la funcția de Primar General al municipiului Chișinău, desemnat de către Partidul Politic „ȘOR”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1” (f.d.163).

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a conchis că în prezenta pricină s-a constatat finanțarea indirectă și utilizarea de către concurrentul electoral Reghina Apostolova a mijloacelor bănești din străinătate în sumă de 200 000 lei, pentru finanțarea companiei electorale la alegerile locale noi din 20 mai 2018 pentru funcția de Primar General al municipiului Chișinău și faptul implicării în acțiunile de agitație electorală a unei personae care nu este cetățean al Republicii Moldova, iar încălcările constatate constituie temei pentru anularea înregistrării concurrentului electoral Reghina Apostolova din cursa electorală pentru funcția de Primar General al municipiului Chișinău la alegerile locale noi din 20 mai 2018, efectuată prin hotărârea nr.8 din 10 aprilie 2018 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr.1 „Cu privire la înregistrarea dnei Reghina Apostolova în calitate de candidat la funcția de Primar General al municipiului Chișinău, desemnat de către Partidul Politic

„ȘOR”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr.1”, or, toate acțiunile descrise referitor la concurentul electoral Reghina Apostolova au fost intenționate, efectuate cu scopul de a-i determina pe alegători să-și exprime voturile pentru alegerea acestui concurent electoral, cu folosirea mijloacelor financiare din străinătate și implicarea persoanelor care nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova în acțiunile de agitație electorală, cu încălcarea normelor de drept.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la aceeași dată, 11 mai 2018 Partidul Politic „ȘOR” în interesele candidatului electoral Reghina Apostolova a declarat apel nemotivat, iar la 14 mai 2018 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea depusă de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 să fie respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d.165,203-207).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2018 a fost respins apelul declarat de către Partidul Politic „ȘOR” în interesele candidatului electoral Reghina Apostolova și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 11 mai 2018 (f.d.230)

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că concluzia primei instanțe despre necesitatea admiterii cererii este justă, ea avînd la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 CPC (f.d.231-244).

Invocînd netemeinicia și ilegalitatea deciziei enunțate, la 15 mai 2018, Partidul Politic „ȘOR” în interesele candidatului electoral Reghina Apostolova a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2018 și a hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 11 mai 2018 cu emiterea unei hotărâri noi, prin care cererea depusă de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

În susținerea recursului a indicat că la examinarea cauzei instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii.

La fel, a indicat că, la caz, decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată și care urmează a fi casată, pe motiv că nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată și s-a interpretat în mod eronat legea.

În acest sens, a afirmat că, instanța de apel nu a reținut că, soluțiile oferite de instanțele de judecată inferioare se întemeiază în exclusivitate pe alegațiile invocate de către reprezentantul Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 și contestatar, președintele executiv al Partidul Politic “Partidul Unității Naționale” Anatolie Șalaru, fiind plagiate, fără însă a da o apreciere argumentelor și probelor invocate de partea contestată, ceea ce este inadmisibil.

A menționat că prin omisiunea de a analiza argumentele invocate în apel, părții contestate i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 din

Convenția Europeană. În acest sens, Curtea Europeană, reamintește în §30 al Hotărârii din 28 aprilie 2005, definitivă la 28 iulie 2005 în cauza Albina împotriva României, că dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6.1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (Hotărârea Artico împotriva Italiei, din 13 mai 1980, seria A, nr. 37, p. 16, §33), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real “ascultate”, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 CEDO implică mai ales în sarcina „instanței” obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța “Hotărârea Perez împotriva Franței (GC), Cererea nr. 47.287/99, §80, CEDH 2004-1, și Hotărârea Van der Hurk împotriva Olandei, din 19 aprilie 1994, seria A, nr.288, p.19, 59”.

A mai menționat că atât instanța de fond, cât și instanța de apel nu au invocat nici măcar formal lipsa de relevanță a argumentelor relevate în referința la contestația Partidului Politic “Partidul Unității Naționale” depusă de către reprezentantul cu drept de vot consultativ al concurentului electoral Reghina Apostolova la 10 mai 2018, transpunând în hotărârea judecătorească doar argumentele reprezentantului Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 și ale contestatarului, ceea ce denotă și o evidentă părtinire din partea instanței de apel.

Recurentul consideră că prin omisiunea instanței de fond de a răspunde argumentelor invocate în referința la contestație datată cu 10 mai 2018, precum și prin caracterul superficial al deciziei instanței de apel, este îndreptățit să susțină că atât hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 11 mai 2018, cât și decizia Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2018 nu sunt suficient de motivate și că poziția lor în pricina civilă enunțată nu a fost examinată în mod echitabil, ceea ce presupune încălcarea art.6 din Convenția Europeană.

A relatat că în condițiile în care nu au fost analizate raporturile juridice dintre contestator, partea contestată și organul electoral prin prisma susținerilor invocate de partea contestată, hotărârile emise ce constituie obiect al prezentului recurs nu se circumscriu exigențelor art.241 alin.(1) Cod de procedură civilă cu privire la elementele pe care trebuie să le cuprindă o hotărâre judecătorească, pentru a fi legală și întemeiată, și anume, argumentele invocate în referința la contestație, reiterate și în cadrul examinării pricinii în fond, precum și în apelul înaintat.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău nu a efectuat un examen efectiv asupra argumentelor părții contestate care a reiterat, printre altele, că donatarul nu poate să verifice natura, originea și proveniența mijloacelor financiare oferite de către finanțator, or, legislația în materie nu-i oferă asemenea pârghii.

În aceeași ordine de idei, prezintă grave curențe ale instanței de fond, preluate de către instanța de apel privind determinarea formei de vinovăție a candidatului electoral Reghina Apostolova în latura finanțării și utilizării

mijloacelor bănești din străinătate. Astfel, instanțele de judecată au reținut în actele sale judecătorești că, acțiunile descrise referitoare la concurentul electoral au fost intenționate. Nu este clar, pe care norme legale și pe care circumstanțe s-au bazat instanțele de judecată, când au constatat intenția părții contestate în acțiunile de finanțare și utilizare a mijloacelor financiare străine. În acest sens, instanțele de judecată inferioare au neglijat faptul că Partidul Politic “Șor” a acceptat o donație de la un deponent al mijloacelor bănești care este o persoană juridică națională de drept privat, cu scop lucrativ, anexând sub acest aspect și dovada - Extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice, eliberat de către ÎP “Agenția Servicii Publice”, potrivit căruia fondatorul SRL “Air Clasica” cu cota de participare de 100% este Egor Ertagaev, cetățean al Republicii Moldova.

Prin urmare, anularea înregistrării concurentului electoral Reghina Apostolova din cursa electorală pentru funcția de Primar General al mun. Chișinău, la alegerile locale noi din 20 mai 2018, reprezintă o restrângere a dreptului de a fi ales, consfințit de art.3 din Protocolul nr. 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și a art.38 din Constituție, în lipsă de vinovăție.

Incontestabil, o atare situație denotă o gravă încălcare a normelor de drept procedural, constituind deopotrivă un temei de declarare a recursului înscris în dispoziția art.432 alin. (2) Cod de procedură civilă.

A mai indicat în recurs că soluționarea eronată a pricinii, în latura constatării finanțării indirecte și utilizării de către concurentul electoral Reghina Apostolova a mijloacelor bănești din străinătate, este confirmată și prin prevederile Regulamentului privind finanțarea campaniilor electorale, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.3352 din 04 mai 2015, care, însă nu a fost aplicat în speța dedusă judecării. Sub acest aspect, instanțele de judecată au omis din vedere că obligația de verificare a provenienței contribuțiilor financiare virate concurenților electorali nu aparține concurentului electoral, ci organului electoral. Potrivit pct.20 din Regulamentul CEC nr.3352 din 04 mai 2015, Comisia Electorală Centrală va înainta Serviciului Fiscal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor un demers privind verificarea provenienței contribuțiilor financiare virate concurenților electorali, ce depășesc suma de 75 000 lei. Totodată, Comisia Electorală Centrală după necesitate, va solicita Curții de Conturi efectuarea unui control a surselor de venit, a corectitudinii evidenței conform destinației a cheltuielilor de către concurenții electorali.

Ca urmare, autoritățile competente privind verificarea și stabilirea provenienței contribuțiilor financiare virate concurenților electorali sunt: Comisia Electorală Centrală, Serviciul Fiscal de Stat și Curtea de Conturi. În contradicție cu aceste stipulări, instanța de fond și cea de apel și-au întemeiat soluția în constatarea finanțării indirecte și utilizării de către concurentul electoral Reghina Apostolova a mijloacelor bănești din străinătate în baza răspunsului Inspectoratului General al Poliției nr.31/500 din 10 mai 2018, urmare a demersului Comisiei Electorale Centrale. Din rațiunile invocate, la caz

se reține și încălcarea esențială a normelor de drept material, prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată, fapt care se circumscribează temeiului de casare a deciziei de către instanța de recurs.

Referitor la constatarea de către instanța de fond a încălcării de către concurentul electoral a art.52 alin.(3) din Codul electoral, prin implicarea în acțiunile de agitație electorală a unei persoane care nu este cetățean al Republicii Moldova, și anume a interpretei Jasmin, instanțele de judecată scapă din vedere că în calitate de cetățean străin, or, ultima nu poate exercita drepturi exclusiv politice - respectiv dreptul de vot sau dreptul de a fi ales. Însă, având un statut de soție a liderului Partidului Politic „Șor”, rezultă în afara oricărui dubiu rezonabil că interpreta Jasmin are dreptul de a participa în viața socială a țării de origine a soțului, prin susținerea soțului său în cadrul campaniei electorale. Argumentele relevate de partea contestată însă, nu au fost acceptate de instanțe, indicându-se formal în hotărârile pronunțate că acestea nu pot fi reținute, însă, instanțele nu au motivat de ce aceste argumente nu pot fi reținute, or, nu există nici o prevedere legală, la caz, care trebuia să fie reținută de instanță, care ar combate fundamentările părții contestate.

Deci, nici în această latură (în latura temeiniciei încălcării de către concurentul electoral a art.52 alin.(3) Cod electoral), hotărârea Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 11 mai 2018, precum și decizia Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2018 nu sunt suficient motivate, prin urmare cauza dedusă judecătii nu a fost examinată în mod echitabil, ceea ce presupune încălcarea art.6 din Convenția Europeană.

În rezultat, instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de îndeplinire a actului de justiție, au examinat superficial circumstanțele cauzei, nu au intrat în esența litigiului și nu au apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâri neîntemeiate de admitere a cererii, astfel fiindu-i încălcat în mod direct dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei (vol.II,f.d.1-5).

La 15 mai 2018 în adresa Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale municipale Chișinău nr. 1 a fost expediată copia recursului declarat de Partidul Politic „ȘOR” în interesele candidatului electoral Reghina Apostolova cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (vol.II,f.d.8), însă referință nu a fost depusă, motiv pentru care admisibilitatea recursului s-a dispus în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 74 alin.alin. (1) și (6) Cod electoral, instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ. Împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este declarat în termen, având în vedere faptul că, decizia recurată a fost pronunțată la 14 mai 2018 (f.d.230), iar recursul a fost depus la 15 mai 2018 (vol.II,f.d.1).

Examinând temeiurile recursului declarat de către Partidul Politic „ȘOR” în interesele candidatului electoral Reghina Apostolova, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi declarat inadmisibil.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Totodată, potrivit art. 432 alin. (2) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Iar în conformitate cu art. 432 alin. (3) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Alin. (4) al articolului menționat prevede că, săvârșirea a altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest sens, completul reține că sarcina instanței de recurs la aceasta etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de

acces liber la justice și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or, prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Subliniază completul că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția CtEDO, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Partidul Politic „ȘOR” în interesele candidatului electoral Reghina Apostolova este declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC, care să justifice afirmația de ilegalitate a deciziilor instanței de apel, i-ar alegeațiile invocate în recurs nu indică încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei pentru declararea recursului admisibil.

Astfel, reieșind din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Partidul Politic „ȘOR” în interesele candidatului electoral Reghina Apostolova, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin.(2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Partidul Politic „ȘOR” în interesele candidatului electoral Reghina Apostolova, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător:

Svetlana Filincova

judecători:

Nicolae Craiu

Dumitru Visternicean

DECIZIE

13 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca- Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas

judecând recursurile declarate de către Comisia Electorală Centrală și de către Partidul Politic „Șor”,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată (acțiune în obligare) depusă de către Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Partidul Liberal”, Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi cu privire la obligarea emiterii unei hotărâri de anulare a înregistrării concurentului electoral, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi,

cererea de chemare în judecată (acțiune în contestare) depusă de către Partidul Politic „Șor” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020, cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, în partea ce ține de pct. 2, pct. 3, pct. 4 și pct. 5 din partea dispozitivă și constatările făcute în motivație ce vizează încălcarea prevederilor art. 41 alin. (2) lit. d) și art. 41 alin. (4) din Codul electoral și

cererea de chemare în judecată (acțiune în contestare) formulată de către Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal”

împotriva hotărârii din data de 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 06 martie 2020 Comisia Electorală Centrală a depus cerere de chemare în judecată în obligare împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi, prin care a

solicitat obligarea Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești nr. 38 să emită o hotărâre cu privire la anularea înregistrării concurentului electoral al Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești.

În motivarea acțiunii depuse, Comisia Electorală Centrală a invocat că la 03 februarie 2020, Partidul Politic „Partidul Liberal” a depus la Comisia Electorală Centrală o sesizare cu privire la presupusele încălcări ale prevederilor legale comise de Partidul Politic „Șor” în cadrul desfășurării campaniei electorale pentru alegerile parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, stabilite pentru data de 15 martie 2020.

Autorul sesizării a relatat că la 01 februarie 2020, în municipiul Hîncești au fost desfășurate manifestații organizate de Partidul Politic „Șor”, la care au participat, în mod organizat, alegătorii din localitățile care fac parte din circumscripția electorală în cauză, cărora le-a fost pus la dispoziție transport gratuit, inclusiv li s-a oferit câte un chipiu, tricou, carnet, pix, ziare și ciocolate. Astfel, autorul sesizării și-a exprimat dezacordul cu faptul că Partidul Politic „Șor” organizează periodic transportări ale alegătorilor la parcul de agrement „Orhei Land”, realizate prin asociația obștească „Pentru Orhei”, susținând că acest fapt constituie o formă de mită electorală.

În rezultatul examinării sesizării depuse, în legătură cu editarea și distribuirea publicației „Pentru Popor”, Comisia Electorală Centrală a emis hotărârea nr. 3779 din 04 martie 2020 „Cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020”.

Prin pct. 2 din hotărâre s-a avertizat Partidul Politic „Șor” pentru încălcarea art. 41, alin. (4) din Codul electoral pentru nereflectarea tuturor cheltuielilor pentru activitatea grupului de inițiativă din contul bancar „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă” deschis de Partidul Politic „Șor” și s-a obligat Partidul Politic „Șor” să prezinte, până la 06 martie 2020 inclusiv, raportul final corectat conform constatărilor Comisiei arătate în prezenta hotărâre;

Prin pct. 5 din hotărâre s-a avertizat Partidul Politic „Șor” pentru depășirea plafonului stabilit la pct. 1 al hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3556 din 13 ianuarie 2020 „Cu privire la stabilirea plafonului general al mijloacelor financiare ce pot fi virate la contul „Destinat grupului / grupurilor de inițiativă” și nerespectarea art. 41, alin. (2), lit. d) din Codul electoral și s-a lipsit Partidul Politic „Șor” de alocațiile de la bugetul de stat până la finele anului 2020.

În partea sesizării ce ține de transportarea alegătorilor din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, Comisia Electorală Centrală a adoptat hotărârea nr. 3791 din 04 martie 2020 „Cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal”, prin care s-a constatat că în perioada electorală pentru alegerile parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din 15 martie 2020, s-a organizat transportarea alegătorilor din circumscripția în cauză la diverse evenimente organizate în municipiul Orhei și în preajma acestuia cu efectuarea agitației electorale în favoarea lui Vitalie Balinschi candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, cu diseminarea materialelor de agitație, circumstanță confirmată prin proba video

prezentată de autorul sesizării, ce atestă distribuirea publicației „Pentru Popor”, ce conține elemente de agitație electorală a candidatului vizat și organizarea excursiilor în favoarea Partidului Politic „Șor”.

În cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale din 25 februarie 2020, reprezentantul Partidului Politic „Șor” a invocat că excursiile respective au fost organizate de către Asociația Obștească „Pentru Orhei”.

Comisia Electorală Centrală a relatat că, pentru stabilirea tuturor circumstanțelor cauzei, s-a adresat Inspectoratului General al Poliției cu solicitarea de a prezenta informații de rigoare aferente faptului transportării alegătorilor, fapte sesizate de Partidul Politic „Partidul Liberal”.

Astfel, prin răspunsul nr. 34/36-1976 din 02 martie 2020 Inspectoratul de Poliție Hîncești a prezentat materialele acumulate de organele de poliție aferente cazurilor de transportare a alegătorilor din circumscripția electorală uninominală nr. 38. Din conținutul proceselor-verbale privind actele de constatare întocmite de colaboratorii poliției, s-au identificat 58 de persoane, care au beneficiat de transport organizat în raionul Orhei. Din declarațiile acestora rezultă că în perioada 17 ianuarie 2020 – 29 februarie 2020 s-au organizat transportări a locuitorilor circumscripției electorale uninominale nr. 38, municipiul Hîncești, inclusiv copii, în raionul Orhei, pentru diverse evenimente cu caracter cultural, la care s-a făcut agitație electorală în favoarea candidatului Partidului Politic „Șor” Vitalie Balinschi, și anume: excursie la parcul de agrement „Orhei Land”, inclusiv cu eliberarea gratuită a билетelor la spectacol; excursii prin municipiul Orhei; excursie la Mănăstirea Curchi; vizitarea localului de alimentație publică (restaurant).

Potrivit declarațiilor persoanelor audiate de poliție, în timpul excursiilor, organizatorii îndemnau persoanele să voteze candidatul Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, care își asumă obligația privind realizarea diferitor proiecte de infrastructură (drumuri, iluminare, parcuri de distracție, etc.), iar după excursii, la întoarcere acasă, participanților li se ofereau câte o sticlă de apă dulce de 0,5 l și o chiflă.

Conform declarațiilor unui alegător din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, la 17 ianuarie 2020, după excursia prin municipiul Orhei, el împreună cu alții alegători au fost transportați la restaurantul „Ellada” din această localitate, unde a avut loc conferința partidului, la care a luat cuvântul Marina Tauber, vicepreședintele Partidului Politic „Șor”, care i-a îndemnat pe cei prezenți să-l susțină pe Vitalie Balinschi, candidatul Partidului Politic „Șor” la alegerile parlamentare noi. În cadrul acestui eveniment, a luat cuvânt prin Skype în regim on-line președintele Partidului Politic „Șor”, Ilan Șor, care a rostit îndemnuri electorale similare, fiindu-le promisă alegătorilor și suma de 3 000 lei, în cazul în care candidatul acestui partid va câștiga alegerile. După partea festivă a acestui eveniment, toți cei prezenți au fost invitați la masă, fiind serviți cu diverse bucate.

Declarații similare au făcut și un alt grup de alegători din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, conform cărora după excursia prin municipiul Orhei și la parcul de agrement „Orhei Land”, ei împreună cu alți participanți, pe data de 08 februarie 2020, au fost transportați la restaurantul „Ellada”, unde le-a fost pregătită o masă. În local, Marina Tauber, vicepreședinta Partidului Politic „Șor” și Vitalie Balinschi, candidatul din partea Partidului Politic

„Șor” i-au îndemnat să-l voteze pe acesta din urmă la scrutinul din 15 martie 2020, iar la întoarcere în sat, le-a fost oferită câte o sticlă cu apă dulce și o chiflă.

De asemenea, conform declarațiilor unui alt alegător din aceeași circumscripție, la 09 februarie 2020 s-a organizat pentru alegători o excursie la Mănăstirea Curchi, iar după excursie, toți participanții au fost adunați într-o sală spațioasă (în jur de 300 persoane), unde de pe scenă au fost îndemnați de Marina Tauber, vicepreședinta Partidului Politic „Șor” să voteze candidatura înaintată de partid, după aceasta au fost invitați să se servească la masă cu diferite bucate.

Conform declarațiilor încă a unui alegător din circumscripția nr. 38, municipiul Hîncești, la 13 februarie 2020, el împreună cu alți concetățeni, au fost transportați într-o excursie în municipiul Orhei. Ghidul care-i însoțea i-a îndemnat să voteze candidatul din partea Partidului Politic „Șor”, dacă doresc ca și în localitățile lor să aibă loc schimbări ca acelea din Orhei. După excursie, participanții au fost invitați într-un restaurant la o întrunire cu reprezentanții Partidului Politic „Șor”, unde candidatul acestui partid la funcția de deputat, Vitalie Balinschi, a făcut agitație electorală în favoarea sa, iar celor prezenți (în jur de 200 persoane) le-au fost servite diferite bucate și băuturi.

Comisia Electorală Centrală a susținut că, din declarațiile alegătorilor din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, rezultă că aceștia au fost transportați pentru a vizita mai multe locuri de atracție din municipiul Orhei, unde le-a fost oferită hrană în localuri specializate de alimentație publică, iar în timpul cât luau masa, erau îndemnați să-l voteze pe Vitalie Balinschi, candidatul la funcția de deputat în Parlament pentru circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”.

În vederea elucidării depline a circumstanțelor cauzei, Comisia Electorală Centrală a contrapus identitatea persoanelor din numărul celor 58 audiate de organele de drept și a stabilit că șase dintre acestea se regăsesc în listele de subscripție pentru susținerea candidatului Vitalie Balinschi la funcția de deputat pentru alegerile parlamentare uninominale noi în circumscripția electorală nr. 38, municipiul Hîncești.

De asemenea, prin imaginile video, prezentate la 02 martie 2020 de către Partidul Politic „Partidul Liberal”, s-a constatat faptul organizării la 01 februarie 2020, a transportării alegătorilor din s. Stolniceni, raionul Hîncești, localitate din circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, la excursie în municipiul Orhei, cu distribuirea buletinului informativ „Pentru Popor”, tipărit la comanda Partidului Politic „Șor”. Un agitator, care distribuia publicația „Pentru Popor”, a declarat că evenimentul de transportare a cetățenilor este organizat de Partidul Politic „Șor” și candidatul acestuia, cu destinația Orhei, unde este asigurată o masă și că excursia este gratuită, totul fiind achitat de Partidul Politic „Șor”. La fel, a menționat că nu este pentru prima dată.

Organizarea transportării cetățenilor din circumscripția electorală nr. 38, municipiul Hîncești de către Asociația Obștească „Pentru Orhei”, a fost confirmată de către reprezentantul Partidului Politic „Șor”, în cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale din 25 februarie 2020.

La adoptarea hotărârii din 04 martie 2020 Comisia Electorală Centrală a reținut legătura cauzală dintre Partidul Politic „Șor” și Asociația Obștească „Pentru Orhei”, stabilită încă prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 435 din 20 octombrie

2016 „Cu privire la contestația nr. CEC-10/27 din 19 octombrie 2016 depusă de candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Silvia Radu”, prin care s-a constatat utilizarea cardului de reduceri al magazinului social administrat de Asociația Obștească „Pentru Orhei” în folosul Partidului Politic „Șor”, atunci fiind inițiată procedura de anulare a înregistrării candidatei Partidului Politic „Șor” la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Inna Popenco, admisă prin hotărâri irevocabile ale instanțelor judecătorești.

Comisia Electorală Centrală a relatat că potrivit informației prezentate de Agenția Servicii Publice, în calitate de președinte al Asociației figurau: Maria Albot, din 21 iulie 2015 până la 02 august 2016, aleasă deputat pe circumscripția națională pe lista Partidului Politic „Șor”, ulterior demisionată conform Hotărârii nr. 108 din 31 iulie 2019 a Parlamentului Republicii Moldova; Ilona Șor, din data de 02 august 2016 până la 15 august 2017, care este mama vitregă a președintelui Partidului Politic „Șor”, conform informațiilor publice; Pavel Verejanu, din data de 22 decembrie 2017 până la 30 septembrie 2019, care la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019 a candidat pe lista Partidului Politic „Șor” pentru circumscripția națională și concomitent pentru circumscripția uninominală nr. 10, municipiul Bălți, din partea aceluiași partid, iar în urma alegerilor din 20 octombrie 2019, a fost ales primar al municipiului Orhei pe lista Partidului Politic „Șor”. De asemenea, sediul Partidului Politic „Șor”, conform Registrului de stat al persoanelor juridice este identic cu cel al Asociației Obștești „Pentru Orhei”, fiind situat în municipiul Orhei, strada Vasile Lupu 36, of. 326.

Astfel, în opinia Comisiei, a fost constatată legătură directă între conducătorii Asociației Obștești „Pentru Orhei” și Partidul Politic „Șor”, în interes comun, inclusiv în diverse proiecte mediatizate și farmacii sociale, parcul de agrement „Orhei Land”, precum și acțiuni de agitație electorală în favoarea candidaților Partidului Politic „Șor”.

Totodată, Comisia a menționat că în rezultatul investigațiilor s-a constatat că indiferent de organizatorul de jure al transportării alegătorilor la diferite excursii și de faptul că s-au oferit mese alegătorilor în localuri specializate de alimentație publică, prezența activă la aceste evenimente a factorilor de decizie din cadrul partidului, în persoana vicepreședintei Marina Tauber, fiind de facto persoana care exercită atribuțiile în lipsa conducătorilor, precum și a candidatului Vitalie Balinschi, denotă beneficierea de servicii prestate în scopul determinării alegătorilor să voteze candidatul Partidului Politic „Șor”, iar după cum reiese inclusiv din proba video, acestea au fost și declarate ca organizate de partid.

În urma celor menționate, Comisia Electorală Centrală a constatat încălcarea art. 41, alin. (4) din Codul electoral, manifestată prin faptul că sursele financiare folosite pentru organizarea transportării alegătorilor în scopuri electorale nu au fost declarate în rapoartele financiare ale Partidului Politic „Șor”, pentru situația din 14, 21 și 28 februarie 2020, acestea fiind achitate din alte fonduri, și nu din mijloacele financiare acumulate în contul cu mențiunea „fond electoral”, precum și încălcarea art. 41 alin. (3), lit. h) din Codul electoral, manifestată prin faptul finanțării transportării alegătorilor, în folosul Partidului Politic „Șor”, în scopul efectuării agitației electorale de către Asociația Obștească „Pentru Orhei”, aceasta fiind o organizație necomercială în condițiile art. 1, alin. (1) din Legea privind asociațiile obștești nr. 837-XIII din data de 17 mai 1996.

Comisia Electorală Centrală a formulat acțiunea dată față de Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești nr. 38, calificând-o drept o acțiune în obligare atipică, conform dispozițiilor art. 206, alin. (1), lit. b) Codul administrativ, dispoziții ce trebuie aplicate sistemic cu prevederile art. 2, alin. (2) Codul administrativ și dispozițiile art. 75, alin. (5) și (6) Codul electoral.

La 06 martie 2020 Partidul Politic „Șor” a depus acțiune în contestare împotriva Comisiei Electorale Centrale, prin care a solicitat anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020, în partea ce ține de pct. 2, 3, 4 și 5 din partea dispozitivă și constatările făcute în motivație ce vizează încălcările prevederilor art. 41, alin. (2) lit. d), art. 41, alin. (4) din Codul electoral, de către Partidul Politic „Șor”.

În motivarea acțiunii depuse Partidul Politic „Șor” a invocat că la 04 martie 2020 Comisia Electorală Centrală a adoptat hotărârea nr. 3779 „Cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020”, care a fost emisă în baza sesizării nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020, depusă de către Partidul Politic „Partidul Liberal” cu privire la presupusele încălcări ale prevederilor legale comise de Partidul Politic „Șor” în cadrul desfășurării campaniei electorale pentru alegerile parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, stabilite pentru 15 martie 2020.

Partidul Politic „Șor” a considerat că hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 este parțial ilegală, urmând a fi anulată de instanța de contencios administrativ, invocând că Comisia Electorală Centrală urma să respingă demersul înaintat de Partidul Politic „Partidul Liberal” ca inadmisibil, fără a examina fondul demersului.

Partidul Politic „Partidul Liberal” nu avea calitatea de concurent electoral pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești și nu dispunea de calitatea de subiect al depunerii contestației.

În opinia Partidului Politic „Șor” acuzațiile autorului sesizării referitoare la pretinsa ilegalitate este lipsită de temeinicie, așa cum, încălcările descrise sunt subiective, purtând un caracter individual și nu au forță probantă absolută.

A menționat că la 01 februarie 2020, Partidul Politic „Șor” a organizat o Conferință a Organizației Teritoriale Hîncești, care nu are nici o tangență cu alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești. La conferința respectivă au participat membrii de partid din întreg raionul Hîncești, iar circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, cuprinde numai o parte din toate localitățile raionului Hîncești. În cadrul acestei conferințe nu au fost colectate semnături în vederea susținerii în calitate de candidat a lui Vitalie Balinschi la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Partidului Politic „Șor” în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești și nici nu au fost îndemnați potențialii alegători să aibă o anumită opțiune electorală.

Potrivit dispozițiilor legale, Partidul Politic „Șor” avea dreptul să-și realizeze scopurile și sarcinile statutare și de program, prin intermediul promovării

programului de activitate, ideologiei, imaginii etc., inclusiv între ciclurile electorale în cadrul conferinței ordinare din 01 februarie 2020.

A afirmat că fotografia prezentată de către Partidul Politic „Partidul Liberal”, care conține anumite bunuri, și anume ziar, chipiu, tricou, carnet și o ciocolată, nu reflectă adevărul obiectiv, sau în cadrul Conferinței organizate, Partidul Politic „Șor” nu a distribuit ciocolate, ci doar materiale de promovare a ideologiei, a meritelor înregistrate ale Partidului Politic „Șor”, realizate până la începutul campaniei electorale, adică între ciclurile electorale, prin care se promovează imaginea partidului.

Referitor la sancționarea Partidului Politic „Șor” pentru încălcarea art. 41, alin. (4) Codul electoral, a invocat că, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3556 din 13 ianuarie 2020 s-a stabilit plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi virate în contul bancar „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă”, acest plafon fiind în mărime de 79 530 lei pentru fiecare grup de inițiativă constituit de către partidele politice, alte organizații social-politice, blocurile electorale și candidați independenți pentru susținerea candidaților în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020.

Prin hotărârea nr. 5 din 19 ianuarie 2020 a Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale municipale Hîncești, nr. 38, a fost înregistrat grupul de inițiativă pentru susținerea lui Vitalie Balinschi, candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Partidului Politic „Șor” în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești.

Ulterior, prin hotărârea nr.17 din 07 februarie 2020 a Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale municipale Hîncești, nr. 38, Vitalie Balinschi a fost înregistrat în calitate de candidat la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, din partea Partidului Politic „Șor”.

Partidul Politic „Șor” a prezentat raportul privind finanțarea activității grupului de inițiativă cu venituri în sumă de 75 000 lei și cheltuieli în sumă de 72 164,71 lei, iar suma de 2 835,00 lei rămasă a fost transferată la contul curent al partidului.

Potrivit raportului final corectat privind veniturile și cheltuielile grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului Vitalie Balinschi, înregistrat la Comisie sub nr. CEC-04/8 la 10 februarie 2020, cheltuielile totale au constituit suma de 72 164,71 lei.

Prin hotărârea contestată Partidul Politic „Șor” a fost recunoscut vinovat pentru încălcarea prevederilor art. 41, alin. (4) din Codul electoral, fiindu-i imputat faptul că conform contractului nr. 24/O din 28 ianuarie 2020 s-a comandat pentru tipar publicația „Pentru Popor” în limbile română și rusă cu un tiraj de 57400/33 600 ex., în sumă de 111 930,00/65 520,00 lei, total 177 450,00 lei, comandă livrată pe data de 31 ianuarie 2020, în temeiul facturii fiscale seria EAA001742675.

Comisia Electorală Centrală a constatat că publicația „Pentru Popor” conține pe prima pagină textul declarației președintelui Partidului Politic „Șor”, Ilan Șor, cu referire la circumscripția Hîncești și despre faptul că pentru locuitorii acesteia a apărut o posibilitate reală de a-și schimba viața spre bine, pe pagina 7 – un material despre alegerile din 15 martie, pe pagina 8 fiind publicate două materiale - discursul electoral al lui Ilan Șor și o prezentare a candidatului Vitalie Balinschi cu discursul acestuia și un material cu conținut electoral.

Partidului Politic „Șor” a menționat că materialul „Pentru Popor”, este o revistă, un ziar, un buletin informativ, adică o sursă de informare asupra evenimentelor din viața partidului, care îi aparține Partidului Politic „Șor” și se editează atât în varianta română, cât și în rusă, numărul de tiraj fiind efectuat până la înregistrarea candidatului în calitate de concurent electoral, iar această sumă nicidecum nu trebuia reflectată în raportul grupului de inițiativă, or era achitat din sursele partidului, destinat membrilor de partid din întreaga republică, fapt pentru care a și fost distribuit în organizațiile teritoriale și nu în circumscripția uninominală.

Pentru circumscripția uninominală Hîncești, conform contractului pentru publicația periodică nr. 23/O din 28 ianuarie 2020, au fost tipărite 10 000 ex. în limba română, precum și 2 000 ex., în limba rusă, valoarea totală constituind 23 400 lei, suma dată fiind reflectată în raportul grupului de inițiativă din 31 ianuarie 2020, publicația conținând chiar și mențiunea despre finanțarea ediției din sursele fondului electoral al grupului de inițiativă.

Partidului Politic „Șor” a afirmat că în materialele cauzei lipsesc probe, care ar fi confirmat obiectiv că a fost încălcat plafonul general al mijloacelor financiare, ce pot fi virate în contul „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă”, sau, Partidul Politic „Șor” a prezentat raportul privind finanțarea activității grupului de inițiativă cu venituri în sumă de 75 000 lei și cheltuieli în sumă de 72 164,71 lei.

Prin urmare, Partidul Politic „Șor” a susținut că Comisia Electorală Centrală nu a purces la un examen efectiv și consecvent al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă prezentate de reclamant în referința depusă la 06 și respectiv la 20 februarie 2020, asupra sesizării Partidului Politic „Partidul Liberal”, prin ce a impus în sarcina Partidul Politic „Șor” sancțiuni nejustificate ce afectează activitatea sa orientată spre realizarea scopurilor statutare, promovarea valorilor democratice și pluralismului politic.

La 06 martie 2020 Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi a depus acțiune în contestare împotriva Comisiei Electorale Centrale, prin care au solicitat anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020.

În motivarea revendicărilor formulate Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi au indicat că la 04 martie 2020 Comisia Electorală Centrală a adoptat hotărârea nr. 3791 „Cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal”, prin care s-a admis sesizarea în partea ce ține de organizarea transportării alegătorilor din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești la evenimente electorale ale Partidului Politic „Șor”, s-a constatat folosirea de către concurentul electoral Partidul Politic „Șor”, candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Vitalie Balinschi a fondurilor financiare și materialelor nedecarate la alegerile parlamentare noi în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din 15 martie 2020, s-a solicitat Curții de Apel Chișinău anularea înregistrării concurentului electoral, candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Vitalie Balinschi în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din 15 martie 2020, desemnat de Partidul Politic „Șor” și transmiterea Curții de Apel Chișinău materialele ce au stat la baza adoptării prezentei hotărâri, s-a sesizat Procuratura Generală în vederea examinării celor constatate în

prezenta hotărâre prin prisma existenței elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 181¹ din Codul penal.

Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi au invocat că organul electoral a emis un act administrativ individual ilegal, care afectează drepturile lor protejate de lege, or, sancțiunea dispusă de Comisia Electorală Centrală – solicitarea instanței de a anula înregistrarea în condițiile art. 75, alin. (5), lit. a) din Codul electoral, a candidatului Vitalie Balinschi la funcția de deputat pentru alegerile parlamentare uninominale noi în circumscripția electorală nr. 38, municipiul Hîncești, reprezintă o ingerință disproporționată în substanța dreptului de a fi ales, drept garantat de legea fundamentală (art. 39 din Constituție) și de Convenția Europeană (art. 3 din Protocolul nr. 1 din Convenție).

La emiterea hotărârii contestate Comisia Electorală Centrală a omis unele principii ale examinării oricărei proceduri în fața unei autorități cu drept de decizie, producătoare de efecte juridice – principiul disponibilității și egalității armelor, fiind elemente esențiale ale dreptului la un proces echitabil.

În dezvoltarea acestui argument, Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi au insistat că adoptarea unei hotărâri, care depășește obiectul contestației, fără a se lua în calcul argumentele prezentate în referință de către Partidul Politic „Șor” la demersul depus de Partidul Politic „Partidul Liberal”, în condițiile în care procedura de examinare a contestațiilor l-a plasat pe Vitalie Balinschi, candidat la funcția de deputat pentru alegerile parlamentare uninominale noi în circumscripția electorală nr. 38, municipiul Hîncești într-o situație net dezavantajoasă în raport cu adversarii săi, reprezintă un tratament discriminatoriu, inechitabil al concurenților electorali.

Mai mult, deși Partidul Politic „Șor” a depus 2 referințe la demersul Partidului Politic „Partidul Liberal”, Comisia Electorală Centrală nici măcar formal nu a combătut în hotărârea contestată argumentele și probele prezentate, prin ce a sfidat prevederile pct. 15 din Regulamentul privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, în coroborare cu anexa nr. 4 la Regulament. În hotărârea contestată, Comisia Electorală Centrală a invocat părtinitor constatări, care nici nu au constituit obiectul demersului depus de Partidul Politic „Partidul Liberal” la 03 februarie 2020, or, prin sesizarea nr. CEC-7/6985 s-a contestat organizarea transportării alegătorilor în scopuri electorale în Parcul de agrement „Orhei Land” în raport cu perioada relativă a datei de 01 februarie 2020, nu însă perioadei post depunere demers 14, 21 și 28 februarie 2020, cât și celei anterioare 17 ianuarie 2020.

Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi au subliniat că întrucât Partidul Politic „Partidul Liberal” nu are calitatea de concurent electoral pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, acesta nu dispune de calitatea de subiect al depunerii sesizării, iar în virtutea incapacității sale procesuale active, Comisia Electorală Centrală urma să respingă demersul, așa cum, noțiunea de „concurrent electoral” se referă în contextul alegerilor parlamentare în circumscripții uninominale la candidații pentru funcția de deputat în Parlament, desemnați de partidele politice, de alte organizații social-politice și blocuri electorale, sau candidații independenți, înregistrați de consiliile electorale de circumscripție respective.

În condițiile în care Partidul Politic „Partidul Liberal” nu are candidat propriu înregistrat pentru funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, entitatea politică nu este titular al dreptului încălcat sau contestat.

La data depunerii sesizării potrivit informației oferite de Comisia Electorală Centrală pe portalul oficial, au fost înregistrați drept concurenți electorali în cadrul alegerilor parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, candidați desemnați din partea a trei partide politice, și anume Partidul Democrat din Moldova (Ion Mereuță), Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (Ștefan Gațcan) și Partidul Acțiune și Solidaritate (Olesea Stamate).

Din definiția legală dată concurentului electoral în art. 1 al Codului electoral, la data de 01 februarie 2020 Partidul Politic „Șor” nu a avut calitatea de concurent electoral, deoarece nu exista la această dată o hotărâre a propriului candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, mun. Hîncești, această calitate fiind dobândită la 07 februarie 2020, odată cu adoptarea hotărârii nr. 17, prin care Consiliul electoral l-a înregistrat pe Vitalie Balinschi în calitate de candidat la alegeri.

În aceste condiții Comisia Electorală Centrală nu era organul abilitat de a soluționa demersul înaintat de Partidul Politic „Partidul Liberal”, iar prevederea de la art. 71, alin. (6) Codul electoral nu este aplicabilă în speță, deoarece, la data pretinselor ilegalități având ca obiect activități de finanțare, nu se încadrează în condiția de timp înserată în norma citată – campanie electorală. Or, campania electorală în cadrul alegerilor parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, a început la 14 februarie 2020.

Concomitent, au mai indicat că contrar prevederilor legale, Comisia Electorală Centrală a constatat încălcări în raport cu perioada de după înregistrarea demersului Partidului Politic „Partidul Liberal”, situație ce denotă faptul că Comisia Electorală Centrală a depășit limitele demersului, prin care a fost sesizată, nu a reflectat poziția Partidului Politic „Șor” și nici nu au fost date explicații privind respingerea argumentelor și probelor acestuia.

Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi suplimentar au mai menționat că situația premisă de sancționare a Partidului Politic „Șor” în temeiul art. 41, alin. (4) din Codul electoral, nu are suport factologic, reprezentând o distorsionare deliberată a realității, orientată spre înlăturarea contracandidatului la funcția de deputat pentru alegerile parlamentare uninominale noi în circumscripția nr. 38, municipiul Hîncești. Mai mult, imputarea încălcării manifestate prin utilizarea de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materialelor nedeclarate, este în esență declarativă, or, la baza acesteia stau unele declarații date de persoane dubioase, care chipurile au fost audiate de poliție, fără a fi preîntâmpinate de răspundere penală în cazul declarațiilor false.

În aceste condiții, solicitarea de anulare a înregistrării în condițiile art. 75, alin. (5), lit. a) din Codul electoral a candidatului Vitalie Balinschi la funcția de deputat pentru alegerile parlamentare uninominale noi în circumscripția electorală nr. 38, municipiul Hîncești, reprezintă o ingerință disproporționată în substanța dreptului de a fi ales, drept garantat de legea fundamentală și de Convenția Europeană.

Prin încheierea din data de 09 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a dispus atragerea Partidului Politic „Partidul Liberal” în calitate de terț.

Prin încheierea din data de 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a dispus conexasarea pentru examinare concomitentă a acțiunii în obligare depusă de Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Partidul Liberal”, Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi, acțiunii în contestare depusă de Partidul Politic „Șor” împotriva Comisiei Electorale Centrale și acțiunii în contestare depuse de către Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi împotriva Comisiei Electorale Centrale.

Prin hotărârea din data de 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind neîntemeiate acțiunea în obligare depusă de către Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Partidul Liberal”, Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi cu privire la obligarea emiterii unei hotărâri de anulare a înregistrării concurentului electoral, acțiunea în contestare depusă de Partidul Politic „Șor” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea parțială a hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020 cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 și acțiunea în contestare depusă de Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidul Politic „Partidul Liberal”.

Împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din data de 10 martie 2020 a depus recurs Comisia Electorală Centrală, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii în partea ce ține de respingerea acțiunii în obligarea Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești nr. 38 să emită o hotărâre cu privire la anularea înregistrării concurentului electoral al Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești cu emiteria în această parte a unei noi hotărâri privind admiterea cererii de chemare în judecată depusă de către Comisia Electorală Centrală.

În motivarea recursului Comisia Electorală Centrală a susținut circumstanțele de fapt menționate în cererea de chemare în judecată, indicând suplimentar că Curtea de Apel Chișinău a dat o apreciere eronată a faptelor constatăte, interpretând în acest sens eronat legea materială în partea ce privește proporționalitatea aplicării sancțiunii față de concurentul electoral.

Instanța de fond deși a reținut constatările Comisiei vis-a-vis de încălcările admise de Partidului Politic „Șor” a concluzionat că acestea nu sunt în măsură de a servi temei pentru anularea înregistrării în calitate de concurent electoral, sancțiunea fiind disproporțională în acest sens.

Comisia Electorală Centrală a menționat că instanța de fond eronat a reținut caracterul continuu (recidivă) a acțiunilor ilicite în detrimentul intereselor altor subiecți implicați în procese electorale, deoarece acțiunile de transportare a alegătorilor la diferite excursii cu prestarea serviciilor de alimentație publică și efectuarea agitației electorale s-au desfășurat cel puțin în perioada 17 ianuarie 2020 - 29 februarie 2020 poartă un caracter masiv cu implicarea zilnică a unui număr impunător de alegători. Acțiunile delictive ale Partidului Politic „Șor” demonstrează lipsa completă de respect față de reglementările stabilite pentru desfășurarea activității grupului de inițiativă și desfășurării campaniei electorale, ceea ce în consecință constituie impact pentru egalitatea tuturor subiecților implicați, iar instituțiilor de stat le revine obligația de a asigura realizarea egală a drepturilor în vederea desfășurării alegerilor libere și corecte și neadmiterea abuzurilor ce ar putea influența rezultatele acestora.

Un al criteriu, care a fost reținut eronat de instanța de judecată, este caracterul masiv al acțiunilor ilicite, manifestat atât prin nedeclarare a publicației editate în tiraj de aproximativ de 100.000 ex, ce constituie un număr impunător de exemplare pentru influențare a alegătorilor, inclusiv sub aspectul resurselor financiare folosite și nedeclarate, atât și prin transportarea zilnică a alegătorilor cu cel puțin 2 autobuze interurbane și prezența la evenimente a circa 200 de persoane, fiind asigurată alimentarea acestora, fapt ce denotă cu siguranță o acoperire masivă a cotei de alegători, prin efectuarea unor acțiuni influențabile (servicii gratuite) în sens electoral.

De asemenea, a fost reținut eronat caracterul cheltuielilor financiare ilicite în coraport cu plafonul admis și acțiunile ilicite, ori Partidului Politic „Șor” nu a prezentat informația stabilită prin hotărâri executorii ale CEC-lui, ceea ce denotă caracterul ilicit al inacțiunilor acestuia și în coraport cu obligațiunile sale aferente transparenței financiare.

Astfel, la stabilirea sancțiunii, mărimea cheltuielilor nedeclarate nu constituie temeiul de bază pentru aplicarea acesteia, fiind criteriul determinabil anume influența la rezultatele alegerilor, cu toate acestea neexecutarea somației Comisiei Electorale Centrale de a reflecta cheltuielile nedeclarate ce țin de transportarea alegătorilor duce la imposibilitatea de a aprecia cert volumul acestora, acestea pot fi evaluate la un nivel minim, reieșind din date certe. Având în vedere că s-a stabilit cert că transportarea alegătorilor a fost zilnică în perioada 17 ianuarie 2020 - 29 februarie 2020, cu implicarea a cel puțin 2 autobuze interurbane cu 60 de locuri medii disponibile, fiind distanța de 86 de km între mun. Hîncești și mun. Orhei, se ajunge la următoarele calcule: $172 \text{ km (tur/retur cîte } 86 \text{ km)} * 0,7 \text{ lei/km (tarif)} * 120 \text{ persoane (2 autobuze)} * 44 \text{ zile} = 635\ 712,00 \text{ lei}$.

Aceste cheltuieli reflectă sume obținute pentru transport regulat calculate în lipsa informației, care urma să fie prezentată de Partidul Politic „Șor”, fiind omisiunea culpabilă a acestuia, însă în realitate transportul era ocazional, respectiv cheltuielile real suportate sunt și mai mare și nu includ nici cheltuieli pentru servicii de alimentare, ghid, costul biletului la spectacol, etc.

Instanța de judecată a reținut eronat și faptul că acțiunile de transportare au fost făcute atât în beneficul grupului de inițiativă, cât și a concurentului electoral, deoarece transportarea a avut loc pe parcursul unei perioade de 44 de zile, care cuprinde perioada de desemnare a candidatului, de activitate a grupului de inițiativă,

perioada după înregistrarea candidatului (dar până la începerea campaniei electorale) și perioada campaniei electorale.

A fost eronat interpretată și asigurarea egalității drepturilor concurenților electorali manifestată prin începerea campaniei electorale înaintea termenului legal, cu implicarea unor surse nedecarate, precum și utilizând unele servicii interzise (alimentarea publică) de către concurentul electoral al Partidului Politic „Șor”, fapt ce constituie o încălcare a principiului egalității în drepturi a concurenților electorali.

Referitor la proporționalitate în raport cu prevederile legii Comisia Electorală Centrală a reținut că instanța de judecată a stabilit că sancțiunea „anulării înregistrării concurentului electoral” urmează să întrunească un set de condiții reglementat în mod expres de Codul electoral, la caz aceste condiții au fost întrunite pe deplin.

Argumentele instanței privind neîntrunirea condițiilor prevăzute la art. 29 din Codul administrativ sunt pur declarative din următoarele considerente: scopul urmărit este restabilirea egalității drepturilor concurenților electorali, balanța cărora a fost destabilizată prin acțiunile ilegale a concurentului electoral Partidului Politic „Șor”. Neaplicarea măsurii date va împiedica atingerea scopului, or aplicarea unei pedepse mai blânde decât este una neechitabilă în raport cu alți concurenți și realizarea respectării drepturilor lor.

Este o măsură rezonabilă și proporțională, or este efectul aplicării a ultimei pedepse pentru un șir de încălcări. Comisia Electorală Centrală a aei indicat că pentru toate încălcările comise de concurentul electoral este prevăzută o singură pedeapsă sub formă de anulare a înregistrării, fiind aplicate pedepse graduale în scopul asigurării dreptului de a alege și a fi ales, însă continuitatea încălcărilor și gravitatea acestora a determinat Comisia să solicite în final și aplicarea celei mai dure pedepse.

Reieșind din cele expuse supra și ținând cont că acțiunile ilicite ale Partidului Politic „Șor” sunt disproporționale pentru a fi admise într-un scrutin, pot influența esențial rezultatele alegerilor și pun în pericol recunoașterea legalității acestora.

Partidul Politic „Șor” a depus recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din data de 10 martie 2020, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii în partea ce ține de respingerea ca neîntemeiată a acțiunii în contestare înaintată de către Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi, emiterea în această parte a unei hotărâri prin care să fie anulate hotărârile nr.3791 și nr.3779 din 04 martie 2020 al Comisiei Electorale Centrale.

În motivarea recursului Partidul Politic „Șor” a susținut circumstanțele de fond menționate în cererea de chemare în judecată, totodată a menționat că soluția instanței de judecată este neîntemeiată și ilegală în partea ce ține de respingerea ca neîntemeiată a acțiunii în contestare de către Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi, fiind rezultatul omisiunii de a examina pricina sub toate aspectele, complet și obiectiv, dar și rezultatul aplicării eronate a legii.

Partidul Politic „Șor” a menționat că prin atribuirea publicației „Pentru popor” (în limbile română și rusă cu un tiraj de 57.400/33.600 ex.) a statutului de afiș electoral, punând la bază prevederile art. 13 din Legea presei, nr.243 din 16 octombrie 1994 instanța de judecată a examinat superficial și tendențios circumstanțele cauzei, ori, potrivit art. 1, din Codul electoral, prin afiș electoral se are în vedere apeluri, declarații, fotografii și alte materiale utilizate de concurenții electorali în scop de agitație electorală.

Publicația „Pentru popor” (în limbile română și rusă cu un tiraj de 57.400/33.600 ex.), care a constituit obiectul demersului Partidului Politic „Partidul Liberal” din 03 februarie 2020 are un caracter informativ, fiind destinat membrilor Partidului Politic „Șor” din toată țara, pentru a-i pune la curent cu evenimentele din viața partidului. În conținutul publicației nu există mesaje de agitație electorală, nu există îndemnuri de a-l vota anume pe Vitalie Balinschi la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38, mun. Hîncești.

Motivația instanței precum că Partidului Politic „Șor” nu a putut indica cine este redactorul-șef al revistei, cine este fondatorul acesteia, care este prețul unui exemplar etc. sunt ridicole, întrucât cerințele prevăzute de art. 13 din Legea presei nu sunt aplicabile speței.

În opinia Partidului Politic „Șor” constatările instanței referitoare la organizarea transportării alegătorilor în scopuri electorale în parcul de agrement „Orhei Land”, sunt superficiale și inadmisibile într-un stat democratic, deoarece la baza constatărilor stau unele declarații date de persoane dubioase, care chipurile au fost audiate de poliție, fără a fi preîntâmpinate de răspundere penală în cazul declarațiilor false, fără o confirmare a celor pretinse prin audierea acestora în cadrul procedurii administrative și nici în instanța de judecată. Prin urmare, constatarea folosirii de către concurentul electoral Partidul Politic „Șor” a fondurilor financiare și materiale nedeclarate la alegerile parlamentare noi în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din 15 martie 2020 reprezintă o prezumție afectată de vicii de ordin procedural.

La 12 martie 2020 Partidul Politic „Șor” a depus referință la recursul înaintat de către Comisia Electorală Centrală, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil, indicând că recursul declarat de către Comisia Electorală Centrală nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 246 alin. (2) coroborat cu art. 194 alin. (2) din Codul administrativ. Or, dezacordul recurentului cu soluția dată de către instanța de fond este una abstractă și în realitate nu relevă asupra existenței greșelilor procedurale și aplicării incorecte a dreptului material de către Curtea de Apel Chișinău ca instanță de fond, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

În esență, recurentul descrie pretinsele încălcări ale instanței de fond exprimate sub forma unor enunțuri generale, pe alocuri cu prezentarea unor date eronate, bazate pe deducții inadmisibile, constând mai degrabă în expunerea poziției subiective față de soluția dată în fond, care s-a pronunțat cu suficientă putere de convingere la adoptarea soluției de respingere a acțiunii în obligare, iar invocarea de către recurent a pretinselor încălcări admise de instanța de fond nu sunt suficient de fundamentate și nu au vocația de a conduce la modificarea soluției în prezenta cauză civilă în ordinea contenciosului administrativ, dedusă judecării în recurs.

Comisia Electorală Centrală prezintă un algoritm de calculare a cheltuielilor nedeclarate ce țin de transportarea alegătorilor, care reprezintă chipurile temei de anulare a înregistrării concurentului electoral. La caz, recurentul face uz de analogie, aplicând metoda de determinare a valorii în vamă a mărfii în baza valorii tranzacției cu marfa similară și ca urmare pretinde eronat că quantumul cheltuielilor suportate pentru transportarea alegătorilor din mun. Hîncești în mun. Orhei la parcul de agrement „Orhei Land” se cifrează la 635712 lei.

În opinia Partidului Politic „Șor” o asemenea interpretare este a priori eronată, întrucât Comisia Electorală Centrală se bazează pe prezumții. Mai mult, este stranie și contradictorie poziția Comisiei, întrucât în instanța de fond Comisia Electorală Centrală s-a bazat anume pe răspunsul Inspectoratului de Poliție Hâncești nr.34/36-1976 din 02 martie 2020 și anexele la acesta, potrivit căruia s-au identificat 58 persoane care au beneficiat de transport organizat în raionul Orhei. În recurs însă majorează artificial numărul de persoane care chipurile au beneficiat de transport gratuit.

Răspunsul Inspectoratului de Poliție Hâncești nr.34/36-1976 din 02 martie 2020 și anexele la acesta nu pot fi admise drept probe, deoarece, declarațiile date de preținsele persoane care chipurile au fost antrenate în acțiuni de agitație electorală sunt dubioase, fiind date fără a fi preîntâmpinate de răspundere penală în cazul declarațiilor false și fără o confirmare a celor preținse prin audierea acestora în cadrul procedurii administrative și/sau în instanța de judecată.

Prin urmare, toate argumentele invocate de către Comisia Electorală Centrală sunt declarative, iar recursul înaintat nu este efectiv. Astfel, în opinia Partidului Politic „Șor” argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de admitere a acestora, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, așa cum formal invocă recurentul și respectiv, nu constituie temei de casare a hotărârii recurate în partea contestată; or. recursul exercitat are caracter devolutiv asupra problemelor de drept, verificându-se legalitatea hotărârii, nu și temeinicia ei în fapt.

Comisia Electorală Centrală a depus refetintă la recursul înaintat de către Partidul Politic „Șor”, prin care a indicat că acesta nu întrunește condițiile de admisibilitate stabilite de art. 246 din Codul administrativ, precum și de art. 432 și art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, or recurentul nu formulează argumente care să indice încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de fond, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Astfel, având în vedere că recurentul invocă aceleași motive expuse în instanța de fond, cărora li s-a dat o apreciere legală și explicită, recursul în cauză reprezintă o încercare de a reexamina fondul cauzei fără a fi aduse motive de fapt și de drept menite să argumenteze vicii materiale sau de procedură, din această cauză este apreciat drept inadmisibil.

Conform art. 73 alin. (7) din Codul electoral, contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.

În conformitate cu art. 74, alin. (6) din Codul electoral împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat hotărârea contestată la data de 10 martie 2020.

Calea de atac în ordine de recurs a fost demarată de către Comisia Electorală Centrală și Partidul Politic „Șor”, în interiorul termenului legal, ori cererile de recurs au fost înregistrate la 11 martie 2020.

La 12 martie 2020, examinând admisibilitatea recursurilor depuse de către Comisia Electorală Centrală și Partidul Politic „Șor”, completul de admisibilitate al

completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție l-a numit spre examinare în fond, în complet de cinci judecători.

Verificând argumentele invocate în recursuri și referințe pe baza materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a respinge recursul declarat de către Partidul Politic „Șor” și de a admite recursul declarat de către Comisia Electorală Centrală de a casa parțial hotărârea din data de 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu adoptarea în partea casată a unei noi hotărâri de admiterea a acțiunii din următoarele considerente.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1), lit. b) că examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie, prin care casează parțial decizia instanței de apel și emite o altă decizie în partea casată.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurenților, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

Pentru început, instanța de recurs recapitulează esența litigiului.

Astfel, pe baza constatărilor instanțelor ierarhic inferioare, se observă că prin Hotărârea nr. 198 din 20 decembrie 2019, Parlamentul Republicii Moldova a luat act de demisia înaintată de Alexandru Botnari, deputat ales din partea Partidului Democrat din Moldova în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, declarând vacant mandatul de deputat.

La 27 decembrie 2019 Comisia Electorală Centrală, ca urmare a declarării vacanței mandatului de deputat în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, a emis hotărârea nr. 3455, prin care a stabilit pentru data de 15 martie 2020, desfășurarea alegerilor parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești.

Prin hotărârea nr. 5 din 19 ianuarie 2020 a Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale municipiul Hîncești nr. 38 „Cu privire la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Vitalie Balinschi din partea Partidului Politic „Șor” în circumscripția electorală uninominală mun. Hîncești nr. 38”, s-a înregistrat grupul de inițiativă în număr de 40 persoane, pentru colectarea semnăturilor în vederea susținerii în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, în circumscripția uninominală mun. Hîncești nr. 38, s-a stabilit grupului de inițiativă termenul de colectare a semnăturilor până la 13 februarie 2020.

La 03 februarie 2020 Vitalie Balinschi, desemnat de către Partidul Politic „Șor”, a depus la Consiliul electoral al circumscripției electorale demers de înregistrare în calitate de candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală mun. Hîncești nr. 38, la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, la care a anexat și setul de acte necesar.

La 07 februarie 2020 Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale nr. 38, municipiul Hîncești a emis hotărârea nr. 17 „Cu privire la cererea de înregistrare a lui Vitalie Balinschi în calitate de candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești”, prin care s-a înregistrat Vitalie Balinschi în calitate de candidat la funcția de deputat în circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din partea Partidului Politic „Șor” pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 și s-a confirmat în calitate de reprezentant cu drept de vot consultativ în Consiliul electoral uninominal nr. 38, municipiul Hîncești pentru perioada campaniei electorale Vladimir Fiodorov.

La 03 februarie 2020 Partidul Politic „Partidul Liberal” a depus la Comisia Electorală Centrală un demers, care a fost înregistrat sub nr. CEC-7/6985, prin care a relatat că pe data de 01 februarie 2020, în municipiul Hîncești au fost desfășurate manifestații organizate de Partidul Politic „Șor”, unde au participat în mod organizat alegători ai localităților, care fac parte din circumscripția nr. 38 pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020. În cadrul acestei manifestații, potențialilor alegători le-a fost organizat transport gratuit, precum și acordate pungi cu simbolica partidului menționat, cu scopul de a îndemna oamenii să voteze pentru candidatul partidului. Pungile respective conțineau: chipiu, tricou, carnet, pix, ziare și ciocolate, etc.

Prin demers s-a solicitat verificarea informației expuse sub aspectul legislației electorale, verificarea fluxului financiar de pe contul Partidului Politic „Șor” precum și tragerea la răspundere a persoanelor responsabile.

La 04 martie 2020 Comisia Electorală Centrală a emis hotărârea nr. 3779 „Cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020”, prin care în particular:

- s-a avertizat Partidul Politic „Șor” pentru încălcarea art. 41, alin. (4) din Codul electoral pentru nereflectarea tuturor cheltuielilor pentru activitatea grupului de inițiativă din contul bancar „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă” deschis de Partidul Politic „Șor” și s-a obligat Partidul Politic „Șor” să prezinte, până la 06 martie 2020 inclusiv, raportul final corectat conform constatărilor Comisiei arătate în prezenta hotărâre;

- s-a avertizat Partidul Politic „Șor” pentru depășirea plafonului stabilit la pct. 1 al hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3556 din 13 ianuarie 2020 „Cu privire la stabilirea plafonului general al mijloacelor financiare ce pot fi virate la contul „Destinat grupului / grupurilor de inițiativă” și nerespectarea art. 41, alin. (2), lit. d) din Codul electoral și s-a lipsit Partidul Politic „Șor” de alocațiile de la bugetul de stat până la finele anului 2020.

Prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 „Cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal” s-a admis sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal” în partea ce ține de organizarea transportării alegătorilor din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești la evenimente electorale ale Partidului Politic „Șor”;

- s-a constatat folosirea de către concurentul electoral Partidul Politic „Șor” candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Vitalie Balinschi a fondurilor financiare și materiale nedeclarate la alegerile parlamentare noi în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești din 15 martie 2020;

- s-a solicitat Curții de Apel Chișinău anularea înregistrării concurentului electoral Partidul Politic „Șor” a candidatului la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Vitalie Balinschi în circumscripția electorală nr. 38, municipiul Hîncești din 15 martie 2020;

- s-a dispus sesizarea Procuraturii Generale în vederea examinării celor constatate în hotărâre prin prisma existenței elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 181¹ din Codul penal.

Prin acțiunea în obligare Comisia Electorală Centrală solicită obligarea Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38 să emită o hotărâre cu privire la anularea înregistrării concurentului electoral al Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești.

Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi au depus acțiune în contestare, prin care au solicitat anularea pct. 2, pct. 3, pct. 4 și pct. 5 ale hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020 și a hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal”.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții de Apel Chișinău a respins acțiunea în obligare a Comisiei Electorale Centrale și acțiunea în contestare a Partidul Politic „Șor” și a concurentului electoral Vitalie Balinschi.

În susținerea concluziilor sale Curtea de Apel Chișinău ca instanță de fond a reținut că argumentele Partidului Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi sunt neîntemeiate și nu și-au găsit confirmare în materialele dosarului, iar referitor la acțiunea în obligare a reținut că deși s-a constatat că Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi au comis încălcări a legislației electorale, sancțiunea solicitată privind anularea înregistrării concurentului electoral al Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești este disproporțională încălcărilor comise.

În recursurile înaintate atât Comisia Electorală Centrală, cât și Partidul Politic „Șor” au invocat că Curtea de Apel, ca instanță de fond a interpretat eronat circumstanțele cauzei și a aplicat eronat normele de drept material.

Problema centrală supusă controlului judecătoresc în fază de recurs constă în verificarea corectitudinii aplicării și interpretării de către instanța de fond a normelor de drept material raportate la circumstanțele și materialele cauzei.

Pentru început instanța de recurs va examina legalitatea hotărârii contestate prin prisma recursului înaintat de către Partidului Politic „Șor” și anume argumentele invocate referitor la ilegalitatea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020 „Cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020”.

În motivarea hotărârii nr. 3779 din 04 martie 2020 Comisia Electorală Centrală a constatat că Partidul Politic „Șor” a încălcat prevederile art. 41, alin. (4) din Codul electoral și anume nereflecarea tuturor cheltuielilor pentru activitatea grupului de inițiativă din contul bancar „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă” deschis de Partidul Politic „Șor” și respectiv pentru nedeclararea acestora.

În conformitate cu art. 41, alin. (4), (10) din Codul electoral toate cheltuielile pentru campania electorală se efectuează din mijloacele de pe contul cu mențiunea „Fond electoral”. Prevederile prezentului cod referitoare la condițiile, modul, restricțiile și responsabilitatea finanțării campaniilor electorale ale candidaților în alegeri, a concurenților electorali și a referendumurilor se vor aplica corespunzător și grupurilor de inițiativă. Regulamentul privind finanțarea grupurilor de inițiativă pentru colectarea semnăturilor în susținerea unui candidat la funcție electivă sau în vederea inițierii referendumului se aprobă de Comisia Electorală Centrală.

Prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3556 din 13 ianuarie 2020 s-a stabilit plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi virate în contul bancar „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă”, pentru fiecare grup de inițiativă constituit de către partidele politice, alte organizații social-politice, blocurile electorale și candidați independenți pentru susținerea candidaților în circumscripția uninominală nr. 38, municipiul Hîncești, la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, în mărime de 79 530 lei.

La caz, instanța de recurs reține că în temeiul contractului nr. 24/O din 28 ianuarie 2020 încheiat între Partidul Politic „Șor” și Întreprinderea de Stat Editura „Universul”, s-a comandat pentru tipar publicația „Pentru Popor” în limbile română și rusă un tiraj de 57 400 / 33 600 ex., în total suma de 177 450,00 lei. Comandă făcută în temeiul contractului nr. 24/O din 28 ianuarie 2020 a fost livrată clientului Partidului Politic „Șor”, la 31 ianuarie 2020, circumstanță confirmată prin factura fiscală seria EAA001742675.

Din analiza publicației respective, se desprinde că pe prima pagină a publicației „Pentru Popor” este redat textul declarației președintelui Partidului Politic „Șor”, Ilan Șor, cu referire la circumscripția Hîncești și despre faptul că, pentru locuitorii acesteia a apărut posibilitatea de a-și schimba viața spre bine. Pe pagina 7 este redat cu material despre alegerile din 15 martie 2020, pe pagina 8 sunt publicate două materiale, unul cu discursul electoral al lui Ilan Șor, iar al doilea face o prezentare a candidatului Vitalie Balinschi; pe pagina 9 este redat discursul lui Vitalie Balinschi și un material cu conținut electoral.

Astfel, se constată că publicația respectivă are tentă electorală și vine în convingerea alegătorului de a vota candidatul la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești Vitalie Balinschi.

Partidul Politic „Șor” a prezentat Comisiei Electorale Centrale raportul privind finanțarea activității grupului de inițiativă cu venituri în sumă de 75 000 lei și cheltuieli în sumă de 72 164,71 lei. Ulterior, a prezentat raportul final corectat privind veniturile și cheltuielile grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului Vitalie Balinschi, în conținutul căruia s-a reflectat că cheltuielile totale au constituit suma de 72 164,71 lei.

În circumstanțele descrise raportate la materialele cauzei Colegiul lărgit constată că Partidul Politic „Șor” în raportul financiar privind veniturile și cheltuielile grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului Vitalie Balinschi a

reflectat doar cheltuielile suportate pentru tipărirea publicației „Pentru Popor” cu tirajul în limba română și rusă de 10 000 / 2 000 ex., fără a fi reflectate și cheltuielile suportate de formațiunea politică pentru tipărirea aceleiași publicații cu tirajul în limba română și rusă de 57 400 / 33 600 ex.

Prin urmare a depășit plafonul general stabilit la suma de 79 530 lei, prin folosirea mijloacelor financiare, care nu au fost incluse în raportul privind veniturile și cheltuielile grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului Vitalie Balinschi.

Argumentul Partidului Politic „Șor” precum că publicația „Pentru Popor” cu tirajul în limba română și rusă de 57 400 / 33 600 ex. are un caracter informativ, fiind destinat membrilor Partidului Politic „Șor” din toată țara, pentru a-i pune la curent cu evenimentele din viața partidului, astfel nu pot fi asimilate cheltuielilor pentru campania electorală a concurentului electoral Vitalie Balinschi, este apreciat critic de instanța de recurs, deoarece acesta contravine materialelor prezentate. Mai mult, la pagina 9 din Publicația „Pentru Popor” este redat discursul lui Vitalie Balinschi cu conținutul „Mult stimați concetățeni! Sunt convins, dumneavoastră, locuitorii raionului Hîncești, meritați o viață mai bună. Știu că vă confrunțați cu aceleași probleme pe care le depășesc cu succes locuitorii raionului Orhei. Și sunt convins că, împreună cu echipa noastră, sunt capabil să soluționez aceste probleme și să schimb viața dumneavoastră spre bine. Eu nu promit. Eu garantez că voi deveni deputatul personal, și echipa mea vom monitoriza non stop situația din fiecare localitate din componența circumscripției Hîncești nr. 38 la fel cum se întâmplă în circumscripțiile electorale unde au învins Ilan Șor și Marina Tauber. Știu că așteptați de foarte multă vreme îmbunătățirea calității vieții, mulți dintre voi s-au dezamăgit în politicieni și nu mai cred că se mai poate schimba ceva. Însă împreună cu echipa Partidului „Șor”, eu voi demonstra că schimbările spre bine sunt posibile și în cel mai apropiat timp. Aici și acum! În fiecare sat, în fiecare mahală, pe fiecare stradă va fi mai bine. Să ne întoarcem speranța și încrederea în ziua de mâine!”

Prin urmare, atât discursul președintelui Partidului Politic „Șor” Ilan Șor privind prezentarea candidatului pentru funcția de deputat în campania electorală pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, cât și discursul lui Vitalie Balinschi, care au un conținut electoral și vine în convingerea alegătorilor de a-l susține la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 pe candidatul Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a reținut ca fiind neîntemeiat și argumentul Partidului Politic „Șor” referitor la faptul că Partidul Politic „Partidul Liberal” nu ar fi subiect de sesizare a Comisiei Electorale Centrale, or, această afirmație derivă din interpretarea defectuoasă și subiectivă a prevederilor art. 69, alin. (1) din Codul administrativ, care stipulează că procedura administrativă se inițiază la cerere sau din oficiu. Procedura administrativă inițiată din oficiu începe odată cu efectuarea primei acțiuni procedurale, iar cea inițiată la cerere se consideră inițiată din momentul depunerii cererii.

În speță, Comisia Electorală Centrală, fiind obligată prin dispozițiile art. 69, alin. (2) din Codul administrativ, a inițiat o procedură administrativă în temeiul sesizării (demersului) înaintate de Partidul Politic „Partidul Liberal” la 03 februarie 2020.

În urma celor relatate, instanța de recurs concluzionează ca fiind legală hotărârea Curții de Apel Chișinău ca instanță de fond în partea ce ține de respingerea acțiunii în contestare depusă de către Partidul Politic „Șor”. Din probatoriul administrat s-a stabilit cu certitudine că hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020 este întemeiată, deoarece Partidul Politic „Șor” a încălcat legislația electorală și nu a reflectat toate cheltuielile pentru activitatea grupului de inițiativă din contul bancar „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă” deschis de Partidul Politic „Șor” și respectiv nedeclararea acestora, precum și faptul depășirii plafonului stabilit al mijloacelor financiare ce pot fi virate în contul „Destinat grupului/grupurilor de inițiativă”.

Cu referire la argumentele invocate privind ilegalitatea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020, prin care s-a admis sesizarea Partidului Politic „Partidul Liberal” nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 în partea ce ține de organizarea transportării alegătorilor din circumscripția electorală uninominală nr. 38, municipiul Hîncești la evenimentele electorale ale Partidului Politic „Șor”, instanța de recurs le consideră neîntemeiate din considerentele ce urmează.

În motivarea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 s-a menționat că Asociația Obștească „Pentru Orhei” în folosul Partidului Politic „Șor”, în scopul efectuării agitației electorale a finanțat și transportat alegătorii în vizite prin or. Orhei, la Mănăstirea Curchi, la parcul de agrement „Orhei Land”, asigurându-i cu transport și hrană.

La acest segment Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a concluzionat că faptul transportării organizate a alegătorilor în municipiul Orhei și îndemnarea persoanelor să voteze pentru candidatul Partidului Politic „Șor”, este confirmat prin cumul probelor administrate la dosar, iar afirmațiile expuse în susținerea neadmiterii încălcărilor stabilite sunt nefondate și contrare înscrisurilor administrate la dosarul cauzei.

Mai mult, din materialele dosarului s-a constatat că transportarea alegătorilor din circumscripția electorală uninominală Hîncești nr. 38 în mun. Orhei a fost organizată de Asociația Obștească „Pentru Orhei”, care este afiliată Partidului Politic „Șor” și care contravine dispozițiilor art. 41, alin. (3) lit. h) din Codul electoral, care stabilește că se interzice finanțarea, ori susținerea materială sub orice formă a activității partidelor politice, grupurilor de inițiativă, a campaniilor electorale/concurenților electorali de către: h) organizațiile necomerciale, sindicale, de binefacere sau religioase.

Argumentele Partidului Politic „Șor” și concurentului electoral Vitalie Balinschi precum că Comisia Electorală Centrală a depășit cadrul temporal invocat de către Partidul Politic „Partidul Liberal” în demersul său, instanța de recurs le consideră neîntemeiate, invocând că la adoptarea hotărârii contestate, Comisia Electorală Centrală a dat o apreciere tuturor probelor acumulate în cadrul procedurii administrative, inclusiv și răspunsului parvenit de la Inspectoratul Poliție Hîncești, iar pe marginea proceselor-verbale reprezentantul Partidului Politic „Șor” a depus declarații, fiindu-i asigurat dreptul concurentului electoral de a prezenta contraprobe care să combată faptele constatate.

În urma celor reținute instanța de recurs conchide că argumentele invocate de către recurentul Partidul Politic „Șor” în susținerea pretențiilor este neîntemeiat și care urmează a fi respins, ori prin prisma normelor ce reglementează raportul juridic litigios, raportat la materialele cauzei rezultă că hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 este legală, iar argumentele invocate nu sunt de natură de a anula actele administrative contestate.

La aceste considerente, Colegiul lărgit reține ca fiind corectă concluzia instanței de judecată privind respingerea acțiunii în contestare depusă de către Partidului Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi, astfel recursul înaintat de către Partidului Politic „Șor” împotriva hotărârii din data de 10 martie 2020 este neîntemeiat și urmează a fi respins.

Referitor la acțiunea în obligare înaintată de către Comisia Electorală Centrală, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a reținut că aceasta este întemeiată din următoarele considerente.

Conform art. 75, alin. (5), lit. a) din Codul electoral anularea înregistrării se aplică la solicitarea Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul alegerilor locale – și la solicitarea consiliului electoral de circumscripție, prin hotărâre judecătorească definitivă care constată folosirea de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate.

Prin prisma normei de drept sus- citate instanța de recurs reține că Codul electoral nu oferă un drept discreționar, dar indică expres și imperativ faptele care constituie încălcări ale legislației electorale care atrag după sine sancțiunea anulării înregistrării concurentului electoral. Prin urmare, folosirea de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral constituie temei de anulare a înregistrării concurentului electoral.

În privința factologică a acestei tipologii abstracte, instanța de fond a reținut că faptele invocate de Comisia Electorală Centrală în susținerea temeiului acțiunii se adevăresc, doar că sancțiunea anulării înregistrării concurentului electoral este un lipsită de proporționalitate. Faptele constatate de către instanța de fond, n-au fost negate nici de Partidul Politic „Șor” și nici de concurentul electoral Vitalie Balinschi prin contestarea cu recurs în această parte a hotărârii instanței de fond.

Totodată, conform art. 16 din Codul administrativ, dreptul discreționar al autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală. Exercițarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare.

În ce privește proporționalitatea anulării înregistrării concurentului electoral, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, va reține următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 21 Codul administrativ autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exercițarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autoritățile publice și instanțele de judecată

competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decât în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.

Conform art. 29 Codul administrativ orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport scopul urmărit.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că normele enunțate nu interzic ingerința în anumite drepturi și libertăți recunoscute de lege, doar că orice măsură întreprinsă de autoritățile publice trebuie să fie proporțională.

Totodată, just a remarcat instanța de fond că principiul proporționalității este un element intrinsec statului de drept, și că, principiul proporționalității se referă la faptul că măsurile de constrângere față de cetățeni ar trebui folosite cu atenție și numai atunci când este cu adevărat indispensabil pentru realizarea interesului public. Potrivit art. 18 din Codul administrativ interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții.

În același fel, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție mai reține că puterea publică nu ar trebui să intervină în drepturi mai mult decât este necesar, iar din acest motiv, principiul proporționalității este adesea denumit interdicția excesului. Principiul proporționalității este un mijloc de cântărire.

Dispozițiile art. 29 din Codul administrativ, denotă că aprecierea respectării principiului proporționalității constă din patru elemente. Astfel, o măsură oficială întreprinsă de autoritățile publice și instanța de judecată este proporțională dacă: 1. urmărește un scop legitim, 2. este potrivită, 3. necesară și 4. rezonabilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, scopul măsurii stabilește standardul și punctul de referință pentru întrebarea dacă măsura este potrivită, necesară și proporțională pentru atingerea acestui scop. Așadar, dacă scopul în sine nu este legitim, măsura nu este deci proporțională.

Astfel, argumentul Comisiei Electorale Centrale precum că scopul urmărit este restabilirea egalității drepturilor concurenților electorali, balanța cărora a fost destabilizată prin acțiunile ilegale a concurentului electoral Partidul Politic „Șor” este unul pertinent și întemeiat. Or, mijlocul dat de atingere a acestui scop este unul expres prevăzut de art. 75 din Codul electoral.

Mai mult, neaplicarea măsurii prevăzute de art. 75, alin. (5) din Codul electoral în prezența faptelor constatate de organul electoral și instanța de fond, denotă

caracterul iluzoriu al drepturilor celorlalți concurenți și sancțiunii prevăzute de norma respectivă.

Scopul sancțiunii prevăzute de art. 75, alin. (5) lit. a) din Codul electoral este de a descuraja obținerea mandatului de deputat cu încălcarea legislației electorale, desfășurarea unei campanii electorale netransparente în special prin folosirea de fonduri funciare și materiale nedeclarate. Lipsa de reacție la faptele constatate de organul electoral și limitarea doar la faptul constatării acestora constituie în sine o cauză generatoare a încălcărilor legislației electorale și un factor descurajator pentru concurenții electorali care sunt implicați și acționează legal în cursa electorală pentru a fi ales în funcția de deputat al Parlamentului Republicii Moldova.

Astfel, scopul măsurii este unul legitim, iar măsură de anulare a înregistrării concurentului electoral în esență este autorizată de legislația în vigoare. În acest sens, art. 75, alin. (2) lit. e) din Codul electoral prevede expres sancțiunea anulării înregistrării concurentului electoral pentru încălcarea legislației electorale, în special folosirea de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral

Mai mult, instanța de fond în această parte corect a apreciat acest element al proporționalității, just a stabilit faptele, însă a oferit o interpretare eronată a altor elemente ce conturează conținutul principiului proporționalității.

O măsură oficială întreprinsă de autoritățile publice sau instanța de judecată este întotdeauna potrivită dacă poate fi folosită pentru realizarea scopului legitim. Astfel, instanța de fond eronat a apreciat această condiție, deoarece, la caz, legiuitorul expres a stabilit că pentru atingerea scopului legitim, în cazul folosirii de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral sancțiunea fiind expres anularea înregistrării concurentului electoral.

O măsură oficială este necesară dacă nu există un remediu mai ușor, la fel de adecvat, care să genereze același succes cu aceeași certitudine și un efort comparabil, adică un minim de intervenție. Mijlocul ales este necesar dacă nu există o măsură mai ușoară care să obțină același succes cu aceeași siguranță. Totodată pentru încălcările prevăzute de art. 75, alin. (5), lit. a) din Codul electoral și comise de concurentul electoral este prevăzută o singură sancțiune sub formă de anulare a înregistrării, iar la caz, comisia a aplicat sancțiuni graduale în scopul asigurării dreptului de a alege și a fi ales, însă continuitatea încălcărilor și gravitatea acestora necesitatea sancțiunii anulării concurentului electoral.

În ceea ce ține de rezonabilitatea măsurii, art. 29, alin. (3) din Codul administrativ prevede că, măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.

Acest element este punctul focal al oricărui test de proporționalitate, motiv pentru care ar trebui să fie acordat o atenție deosebită, fapt apreciat superficial de către instanța de fond. Chiar dacă există multe discuții aici, testul de adecvare ar trebui să fie structurat în mod clar și factual, astfel încât să nu se piardă în argument.

Astfel, caracterul continuu și masiv al acțiunilor ilicite ale concurentului electoral Partidul Politic „Șor” și implicit al candidatului acestuia, Vitalie Balinschi în detrimentul intereselor altor subiecți implicați în procese electorale limitează în

mod serios substanța conceptului de stat democratic. Alegerile legale și transparente din partea concurenților electorali și a altor actori implicați în procesul electoral constituie criteriul intrinsec al unei democrații veritabile.

Totodată, contrar art. 2 alin. (2) din Codul administrativ instanța de fond n-a reținut că, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Astfel, domeniul alegerilor este unul specific, iar Codul electoral conține reglementări speciale derogatorii de la caracterul uniform al procedurii administrative și procedurii de contencios administrativ, fapt care și impune o aplicare sistemică a Codului administrativ și a celui electoral, dar de care instanța de fond n-a fost reținut, decât parțial.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție punctează că cererea de chemare în judecată (acțiune în obligare) depusă de către Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Partidul Liberal”, Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi cu privire la obligarea emiterii unei hotărâri de anulare a înregistrării concurentului electoral, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi, este întemeiată pe când cererile de chemare în judecată (acțiune în contestare) depusă de către Partidul Politic „Șor” împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3779 din 04 martie 2020, cu privire la rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă constituite de partidele politice, blocul electoral și candidatul independent pentru colectarea semnăturilor în susținerea candidaților la funcția de deputat pe circumscripția uninominală la alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020, în partea ce ține de pct. 2, pct. 3, pct. 4 și pct. 5 din partea dispozitivă și constatările făcute în motivație ce vizează încălcarea prevederilor art. 41 alin. (2) lit. d) și art. 41 alin. (4) din Codul electoral și de către Partidul Politic „Șor” și concurentul electoral Vitalie Balinschi împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3791 din 04 martie 2020 cu privire la sesizarea nr. CEC-7/6985 din 03 februarie 2020 a Partidului Politic „Partidul Liberal” sunt neîntemeiate.

În concluzie, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că în cadrul judecării cauzei de contencios administrativ, instanța de judecată ierarhic inferioară au creat participanților la proces condiții obiective și echitabile pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea pentru părți a dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea Drepturilor Omului.

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de

către Partidul Politic „Șor”, de a admite recursul declarat de către Comisia Electorală Centrală, de a casat parțial hotărârea Curții de Apel Chișinău din data de 10 martie 2020 și de a emite în partea contestată o nouă hotărâre.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 248, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Partidul Politic „Șor”.

Se admite recursul declarat de către Comisia Electorală Centrală.

Se casează parțial hotărârea din data de 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău în partea respingerii cererii de chemare în judecată (acțiune în obligare) depusă de către Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Partidul Liberal”, Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi cu privire la obligarea emiterii unei hotărâri de anulare a înregistrării concurentului electoral, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi și în această parte se emite o nouă hotărâre.

Se admite cererea de chemare în judecată (acțiune în obligare) depusă de către Comisia Electorală Centrală împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești, nr. 38, persoane terțe Partidul Politic „Partidul Liberal”, Partidul Politic „Șor” și candidatul la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova Vitalie Balinschi cu privire la obligarea emiterii unei hotărâri de anulare a înregistrării concurentului electoral, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi.

Se obligă Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale Hîncești nr. 38 să emită o hotărâre de anulare a înregistrării concurentului electoral, candidat la funcția de deputat pentru circumscripția electorală uninominală nr. 38, mun. Hîncești din partea Partidului Politic „Șor”, Vitalie Balinschi.

În rest hotărârea din data de 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca- Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas